

Luonnonkukkien lumoissa 20 vuotta



Sisällys

Alkupuhe	3
Luonnonkukkien päivää vietetään kaikissa Pohjoismaissa	5
Luonnonkukkien päivä kutsuu kasviharrastuksen pariin	11
Kasviretkiä etelästä pohjoiseen	17
Retkenvetäjien muistoja	24
Ohjausryhmän jäsenten muistoja	32
Vuosittain vaihtuva teemalaji syventää teemapäivän viettoa	41
Laadukkaita materiaaleja oppaiden ja retkeilijöiden iloksi	43
Luonnonkukkien päivän suojelijat	48
Teemoja ja yhteistyötä	53
Kotipihojen luonnonkukkia	58
Luonnonkukkien päivä laajentuu someen	61
Korona siirtää Luonnonkukkien päivän 2020 kotipihoille ja lähiluontoon	63
Lopuksi	64
Kiitokset	66
Lähteet	67

Alkupuhe

Luonnonkukkien päivän retket vievät luontoon vuosittain noin 1000 retkeilijää. Vapaaehtoisten oppaiden vetämillä kasvi-retkillä osallistujat saavat ammattimaista opastusta kasvien ihmeelliseen maailmaan, oppivat tunnistamaan lajeja sekä kuulevat mielenkiintoisia yksityiskohtia kasvien elinympäristöistä, vaatimuksista ja lähilajeista. Myös eri lajeja uhkaavat tekijät, kuten elinympäristön pirstoutuminen ja häviäminen, eivät jää epäselviksi.

Moni osallistujista voi Luonnonkukkien päivänä olla ensimmäisellä kasviretkellään, ja kipinä kasvien tunnistamiseen ja ihailuun saattaa syttyä loppuiäksi. Osa retkeilijöistä taas on verestämässä oppijaan kouluajoilta ja nuoremmat osallistujat keräävät kasviota koulutehtävänään. Kaikkia kuitenkin yhdistää halu suunnata katse maahan, hihkaista innosta tutun lajin löytäessään ja kysyä innokkaasti lisätietoja vieraamman kasvin tullessa näkökenttään. Kasvien värimaailma, monimuotoisuus ja pelkkä luonnossa rauhallisesti liikkumisen mahdollisuus saa joka kevät odottamaan lumien sulamista ja vihreyden palaamista.

Kasvimaailman hienouksia ja löytämisen iloa kaikille!

Luonnonkukkien päivän ohjausryhmän puolesta,
Marja Haatanen



Vuoden 2008 teemalaji kissankäpälä. Kuva: Keijo Luoto

Luonnonkukkien päivää vietetään kaikissa Pohjoismaissa

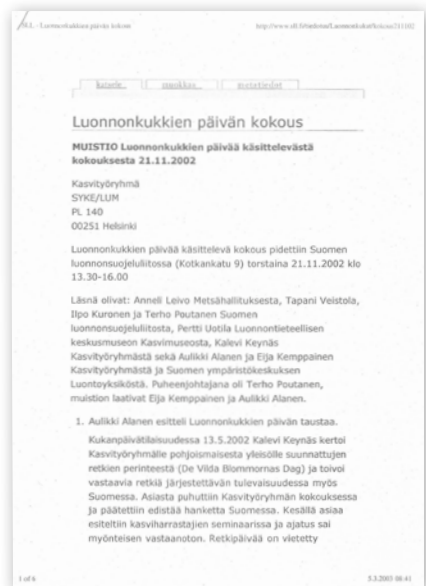
Luonnonkukkien päivä on yhteispohjoismainen teemapäivä, jota vietetään vuosittain juhannusta edeltävänä sunnuntaina. Tämä Pohjoismaiden suurin kasvitapah-tuma on ideoitu Tanskassa, jossa Luonnonkukkien päivää on vietetty vuodesta 1988 lähtien. Ruotsissa ja Norjassa päivää otettiin käyttöön vuonna 2002, Suomessa 2003 ja Islannissa 2004.

Suomeen Luonnonkukkien päivä rantaui, kun tammisaarelainen kasvitieteilijä Kalevi Keynäs kertoi pohjoismaisesta yleisölle suunnattujen retkien perinteestä (De Vilda Blommornas Dag) Kukanpäivän tilaisuudessa 13.5.2002 ja toivoi vastaavia retkiä järjestettävän tulevaisuudessa myös Suomessa.

Elokuussa 2002 ammattibotanisti Carl-Adam Hægström osallistui Tanskassa pidettyyn pohjoismaisten kasvitieteellisten seurojen kokoukseen, jossa kuultiin kokemuksia kesän 2002 retkistä ja sovitettiin kesän 2003 retkien järjestämisestä. Näillä eväillä kutsuttiin marraskuussa 2002 Luonnonkukkien päivästä kiinnostuneet tahot keskustelemaan Suomen kansallisesta organisaatiosta ja vastuullisista toimijoista.

Aulikki Alanen muistelee Luonnonkukkien päivän alkuvuosia seuraavasti:

”Oman muistini mukaan Luonnonkukkien päivän käynnistämistä Suomessa pohdittiin kyllä jonkun aikaa kasvityöryhmän aktiivien ja Pohjoismaiden ministerineuvoston (PMN) toimintaan osallistuneiden luontoasiantuntijoiden (ainakin Carl-Adam Hægström ja minä Suomesta) kesken ja muiden Pohjoismaiden aloitteesta. PMN piti Luonnonkukkien päivää loistavana esimerkkinä pohjoismaisesta yhteistyöstä ja osallistamisesta. PMN myönsi asiaan myös rahoitusta. Pohdimme myös vakavasti aikanaan (2002) muun muassa Pertti Uotilan kanssa mahdollisuuksia perustaa Suomeen valtakunnallinen kasvitieteellinen yhdistys (vastaamaan Luonnonkukkien päivästä ja lukuisista muista asioista), mutta luovuttiin pian ajatuksesta resurssipulan vuoksi.



Luonnonkukkien päivän kokousmuistio 21.11.2002.

Asiaa oli toki pohdittu ennenkin, mutta vapaaehtoista vastuuhenkilöä ei löytynyt. Sen vuoksi keksimme SYKE:ssä koalitiomallin ja viestitimme potentiaalisia tahoja. Muistaakseni teimme SYKE:ssä aika paljon työtä mm. muista Pohjoismaista saamiemme, Luonnonkukkien päivään liittyneiden yleisten taustaja tavoitetekstien sekä potentiaalisille retkien vetäjille ym. tahoille lähetettävien / julkaisutavien kirjeiden, ohjeiden ja viestintätekstien kääntämiseksi ruotsin kielestä suomeksi.”

Eija Kemppainen muistelee Alasen tavoin seuraavaa:

”Kun Luonnonkukkien päivä oli käynnistetty Ruotsissa, kasvityöryhmän jäsen Kalevi Keynäs kertoi siitä mm. tuossa kukanpäivän tilaisuudessa 2002 ja asiasta keskusteltiin kasvityöryhmässä, jonka sihteeri tuolloin olin. Päätettiin koettaa käynnistää Luonnonkukkien päivän retkiä myös Suomessa. Kasvityöryhmä otti työn käynnistämisen vastaan aluksi. Kasvityöryhmän päätehtävä oli kuitenkin uhanalaisten kasvien suojeleminen ja siihen liittyvän toiminnan ja harrastuksen lisääminen. Kasvityöryhmään järjesti vuosittain uhanalaisten kasvien suojelemaan liittyviä kasviharrastajaseminaareja retkeilyineen. Katsoimme, että pidemmän päälle Luonnonkukkien päivän retkien järjestäminen kuuluisi jollekin muulle taholle. Olen iloinen, että SLL otti asian vakavasti ja otti Luonnonkukkien päivän toiminnan järjestääkseen. Olen itsekkin ollut mukana muutamalla retkellä ja on ollut ilo katsoa, kuinka kokonaiset perheet ovat olleet innolla mukana kasveja ja luontoa katsellessaan.”



Luonnonkukkapäivän ensimmäinen tunnuskuva.

Näin Luonnonkukkien päivää päätettiin alkaa viettää Suomessakin. Päivän suomalaiseksi nimeksi päätettiin Luonnonkukkien päivä ja tunnuksiksi sovittiin kieli, joka on Suomen kansalliskukka. Luonnonkukkien päivän kielotunnus on Jari Kostetin suunnittelema.

Kuten edellä kerrottu, Suomessa ei ole muiden Pohjoismaiden tapaan valtakunnallista kasvitieteellistä seuraa, vaan meillä useat Suomen kasviston piirissä toimivat tahot järjestävät teemapäivän yhteistyössä. Vetovastuu on Suomen luonnonsuojeluliitolla ja Luonnonkukkien päivän ohjausryhmässä on jokaisesta järjestäjätahosta edustaja ja varaedustaja. Ohjausryhmä kokoontuu kolme tai neljä kertaa vuodessa keskustelemaan ja päättämään teemapäivän järjestelyistä.



Yhteispohjoismainen tapaaminen vuonna 2022.

Luonnonkukkien päivän järjestäjiksi Suomessa ovat vakiintuneet:

- Suomen luonnonsuojeluliitto ry
- Suomen Biologian Seura Vanamo ry
- Societas pro Fauna et Flora Fennica rf
- Metsähallitus Luontopalvelut
- Luonnontieteellisen keskusmuseon kasvitieteen yksikkö
- Suomen ympäristökeskus
- Biologian ja maantieteen opettajien liitto BMOL ry

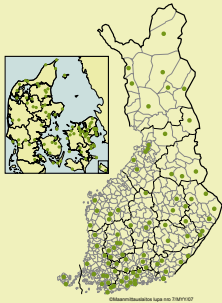
Alkuvuosien järjestäjätahoissa olivat mukana myös WWF, Kasvityöryhmä, Natur och Miljö sekä Luontoliitto.

Luonnonkukkien päivän järjestäjien suomalaiset edustajat ovat osallistuneet myös yhteispohjoismaisiin kokouksiin. Suomen retkikokemukset, teemapäivän materiaalit sekä retkien korkeat osallistujamäärät kiinnostavat muissa Pohjois-

maissa. Meillä tuotettua ruotsinkielistä materiaalia on myös lähetetty malliksi muihin Pohjoismaihin. Kokouksissa on retkeilty ja vaihdettu kuulumisia Luonnonkukkien päivän vietosta. Keskustelua on herättänyt myös muun muassa Pohjoismaiden kasvitieteellisten seurojen toiminta ja kasvitieteellisen seuran puuttuminen Suomesta. Yhteisiä kokouksia on järjestetty muun muassa 2000-luvun alussa Nåtön biologisella asemalla, vuonna 2004 Norjassa, vuonna 2011 Tanskassa ja vuonna 2013 Norjassa. Vuoden 2015 tapaamista kaavailtiin Suomeen, mikä ei valitettavasti toteutunut. Vuonna 2021 Suomesta osallistuttiin yhteispohjoismaiseen Luonnonkukkien päivän etäkokoukseen. Kokouksessa käytiin läpi osallistujamaiden kuulumisia sekä esimerkiksi vieraslajiproblematiikkaa sekä digitaalisten palvelujen hyödyntämistä kasviharrastuksessa. Keskustelua käytiin

THE NORDIC DAY OF

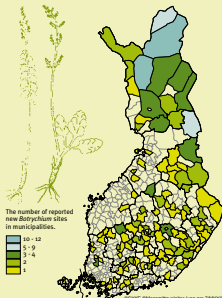
Wild Flowers



In 2007 there were 93 excursions in Denmark and 94 in Finland. The location of excursions are seen in the maps.

Country	Excursions	Participants
Denmark	78	1506
Finland	92	2560
Iceland	14	104
Norway	66	1080
Sweden	196	c. 4000

In 2004 a total of about 9 250 people took part in 446 excursions all over the Nordic Countries. In previous years excursions have been held also on the Faroe Islands and in Greenland.



In 2004, new information was received of five out of seven *Botrychium* species occurring in Finland. The species were *Botrychium lunaria* (reported from 126 new sites), *B. multifidum* (78 sites), *B. boreale* (15 sites), *B. lanceolatum* (15 sites) and *B. matricariifolium* (6 sites). All these *Botrychium* species are classified as vulnerable or near threatened in Finland; 30 percent of the new sites were reported in Lapland, in northern Finland. Drawings by Marja Koistinen.

The Nordic Day of Wild Flowers promotes public awareness of plants in all Nordic Countries.

The tradition of free public field excursions was started by the Danish Botanical Society in 1988. In Sweden, Norway and the Faroe Islands excursions on the same principle have been arranged since 2002, in Finland since 2003 and in Iceland since 2004.

The aim of the Day of Wild Flowers is to introduce the local flora, promote botanical leisure activities and offer common nature experiences free of charge to all interested in plants. The excursions are held on the same day in all Nordic countries, in 2007 on June 17th. In 2008 the day will be on June 15th and in 2009 on June 14th.

The Nordic Day of Wild Flowers is an example of local, national and Nordic cooperation between several actors.

Botanical and nature conservation societies, nature conservation authorities, botanical museums, educational organizations, local governments and local people make this event possible. The activities support the global tasks for raising public awareness and building the capacity for plant conservation and the European Wake Up Call campaign in 2007 (www.plantaeuropa.org/pe-raising_awareness-wuc.htm).

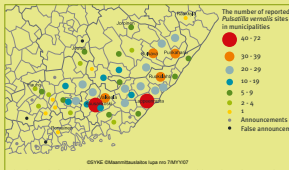
The event was informed widely in different media in all countries. In the internet:

WWW.SLL.FI/WILDFLOWERS

The Nordic Council of Ministers has financed the event in 2007.

These events have given an opportunity to pose some national issues on plants and flora.

In Sweden *Linnaea borealis* was named as a plant of the year 2007 to honor 100 year old Swedish Botanical Society and the jubilee of Carl von Linné. In Finland the information of some declined species has been gathered for the national assessment of threatened species. The fourth Red Data Book will be published around 2010. In 2007 the focus species is *Thymus serpyllum*.



The knowledge of the distribution of a vulnerable esker plant, *Pulsatilla vernalis*, was greatly improved in 2006, when the species was described in the media and observations were requested from the public. Several new sites were announced within the known distribution area of the species in southeastern Finland.

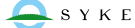
One of most popular activities at the Flora Festival on Funen on the Wild Flowers Day in Denmark was making of "meat balls" with the plant ground-elder (*Aegopodium podagraria*). A nature guide from the nature center Trente Mølle (Education center for public schools etc.) was teacher for this event. Photo: Mette Jørgensen.



Contact information	Responsible organisation	Internet-address	Information about excursions
	Denmark: Danish Botanical Society	www.botaniskforening.dk	www.botaniskforening.dk www.naturnet.dk
	Faroe Islands: The Faroese Museum of Natural History	www.ngs.fo	www.ngs.fo/vill/index.htm
	Finland: The Finnish Association for Nature Conservation	www.sll.fi	www.sll.fi/luononkukat
	Iceland: The Icelandic amateur botanist group, Flórvínur	www.floraislands.is/florvin.htm	www.floraislands.is/blomadagur.htm
	Norway: Norwegian Botanical Association	www.nhm.uio.no/botanisk/nbf/	www.villblomstenesdag.no/
	Sweden: Swedish Botanical Society	www.sbf.c.se	www.sbf.c.se/index.php?id=172

Mika Kalliovirta*, Eija Kemppainen*, Erik Hammer** & Signe Nepper Larsen**

* Finnish Environment Institute SYKE, Nature Division, P.O. Box 140, FI-00251 Helsinki, Finland; mika.kalliovirta@ymparisto.fi & eija.kemppainen@ymparisto.fi
 ** Danish Botanical Society (Danish Botanical Society), Selvgade 83, DK-1307 Copenhagen K, Denmark; urt@orbicable.dk



myös kasviportaaleista, kasvikartoituksesta ja kasvitieteellisten seurojen roolista eri maissa. Vuonna 2022 Luonnonkukki-
en päivän tapaaminen järjestettiin Linna-
euksen jalanjäljissä Uppsalassa. Teema-
päivän kuulumisten lisäksi aiheina olivat
muun muassa lajitieto-portaalit, kasvi-
harrastus, lajiseurannat sekä vieraslajit.

Pohjoismaissa järjestetään Luonnon-
kukki-
en päivänä kaikkiaan noin 500
retkeä ja osallistujia on keskimäärin yli
10 000. Esimerkiksi vuonna 2004 retkiä
järjestettiin Norjassa noin 70 ja Ruotsissa
224, joilla saatujen raporttien mukaan oli
4070 osallistujaa. Tanskassa 78 järjeste-
tylle retkelle osallistui 2393 retkeilijää ja
Islannin yhdeksälle retkelle 92.

Kolme vuotta myöhemmin, vuonna
2007 Luonnonkukki-
en päivän retkiä jär-
jestettiin Tanskassa 94 (1900 osallistujaa),
Ruotsissa 223 (yli 4000 osallistujaa), Is-
lannissa 14 (98 osallistujaa), Färsearilla
10 retkeä ja Norjassa 70 retkeä, joista yksi
pidettiin Huippuvuorilla (1100 osallistu-
jaa). Vuonna 2010 Pohjoismaissa retkille
osallistui yhteensä lähes 9000 retkeilijää.

Vuonna 2007 keskusteltiin Luonnon-
kukki-
en päivän idean mahdollisesta laa-
jentamisesta muuallekin Eurooppaan, ja
teemapäivää esiteltiin kesällä 2007 Planta
Europa -organisaation kokouksessa Ro-
maniassa, positiivisen huomion saattele-
mana. ●

Yhteispohjoismaista Luonnonkukki- en päivää vietetään vuosittain juhannusta edeltävänä sunnuntaina.

TEKSTI JENNI HAMARA KUVA MARKKU KARVONEN

SUOMALAISEN LUONNONKUKKIEN PÄIVÄN siemenet ovat kulkeutuneet tänne muista Pohjoismaista. Luonnonkukki-
en päivän hienoutta alettiin tuoda esiin
erityistä päivää viettämällä Tanskan kasvitietee-
llisen seuran aloitteesta vuonna 1988. Suomi lii-
tyi joukkoon 2003.

”Suomessa on kuitenkin eniten retkiä ja osal-
listujia”, kertoo maatamme pohjoismaisissa
Luonnonkukki-
en päivän kokouksissa edustava
Luonnonkukki-
en päivän Varsinais-Suo-
men piirin aluepäällikkö **Hannu
Klemola**.

”Meillä kuka tahansa kasvi-
harrastaja voi järjestää retkiä.
Suomen luonnonkukki-
en päivän
päivän ja lisäksi retkiä
järjestävät Metsähallitus ja luon-
nonkukki-
en päivän yhdistykset.”

Klemolan mukaan muissa
maissa on varsin suuret ja vahvat
kansalliset kasvitieteelliset yhdistyk-
set, jotka Suomesta puuttuvat. Ero järjes-
tätäjätahoissa heijastuu Luonnonkukki-
en päivän
viettoon. Suomessa teemapäivällä on kasvi-
harrastuksen pariin innostamisen lisäksi otettu esiin
luonnonkukki-
en päivän
kysymyksiä. Pohjoismaisilla kas-

vitieteellisillä seuroilla ei ole perinteisesti ollut
yhtä paljon kiinnostusta nostaa suojelu-
uutta esiin.

Lisää retkien vetäjiä tarvitaan

Ajat ovat kuitenkin muuttumassa. Maankäyt-
tö, kaavoitus, uhanalaiset lajit ja ilmastokysymys
kiinnostavat luonnonkukki-
en päivän
uudella ta-
valla. Myös elinympäristöjen ennallistamista ja
vieraslajeja käsitellään luonnonkukki-
en päivän
yhteydessä nykyään.

Klemolan mukaan erityisesti
Ruotsissa ja Norjassa panostetaan
vahvasti nuoriin kasvi-
harrastajiin. Heille järjestetään projekte-
ja ja leirejä.

”Tässä suomalaisilla olisi op-
pimisen paikka. Uusia kasvi-
harrastajia ja retkioppaita ei syn-
ny itsestään. Meillä retket pyörivät
pitkälti vanhojen Marttojen ja kasvi-
harrastajaherrojen opastamina. Olisi saa-
tava laajempaa kansanjoukkoa mukaan”, Klemo-
la visioi.

Sosiaalinen media on avannut Luonnonkukki-
en päivän
uuden ikkunan. Kuvia ja vinkkejä jae-

taan. Se innostaa ihmisiä havainnoimaan ja suo-
jelemaan luontoa.

Presidentin lempikukka kasvaa lehdossa ja kangasmetsissä

Klemola on vienyt kukkaretkelle Naantalien Kupa-
ri-
vuorelle myös presidentti **Sauli Niinistö**. Sillä
kertaa teemalajina oli valkolehdokki, joka tiedeti-
in presidentin lempikukaksi.

Tänä vuonna teemalajina kukoistaa vesistöjen
ääreiltä löytyvä keltakurjenmieikka, jota ihailles-
sa sopii samalla keskustella vesien hyvinvoinnin
turvaamisesta.

Pohjoismaiseen yhteistyöhön Klemola toivoi
erityisesti ruotsinkielisiä tahoja, kuten Natur och
Miljöä, josta saattaisi löytyä häntä itseään parem-
min skandinaavisia taitavia henkilöitä.

”Tavallinen tallaaja voi aloittaa kasvi-
harrastuksen tutustumalla lähiympäristön kasveihin
ja ostamalla hyvän kasvikirjan tai kännykkäso-
velluksen. Kasvit avaat ikkunan aivan uuteen
maailmaan. Yhtein kasviin liittyy valtava mää-
riä tarinoita, perinnekiertäjä ja monisatavuotinen
kulttuurihistoria. Koko maapallon ruoantuotanto
perustuu lopulta kasvi-
harrastukseen.” ●

”
Ruotsissa ja Norjassa
panostetaan
vahvasti nuoriin
kasvi-
harrastajiin.



Vuoden 2019 teemalaji lumme. Kuva: Keijo Luoto

Luonnonkukkien päivä kutsuu kasviharrastuksen pariin

Luonnonkukkien päivän tavoitteena on kasviharrastuksen ja luonnontuntemuksen lisääminen, sekä yhteisten luontoelämysten tarjoaminen mahdollisimman monelle. Teemapäivä tarjoaa kaikille kasveista kiinnostuneille opastettuja kasviretkiä ympäri Suomen, sekä erinomaisen mahdollisuuden kasvituntemuksen kartuttamiseen. Vuoden 2007 kokousmuistiossa mainitaan, kuinka pääpainoa on jo tuolloin siirretty Luonnonkukkien päivän mainostamisesta kasviharrastuksen alkuun saattamiseen. Teemapäivän retkillä osallistujalle avautuukin portti aivan tavallisten kasvilajien pariin ja tuntemiseen. Retkellä kipinänsä saanut kasviharrastus tarjoaa oivallisen tavan tutustua Suomen monipuoliseen luontoon. ”Kasviretkiä järjestetään eri vuosina erilaisiin ympäristöihin, koska lajisto vaihtelee kasvupaikkojen mukaan. Soilla, lehdossa, perinnemaisemissa ja rannoilla kasvaa lajeja, jotka esiintyvät vain näissä ympäristöissä. Toki yleislajejakin on, jotka esiintyvät monenlaisissa ympäristöissä”, on kuvaillut aluepäällikkö Hannu Kle-mola Suomen luonnonsuojeluliitosta.

Tarkoituksena on ollut myös tarjota matalan kynnyksen retkiä hyvässä seurassa, jossa samalla pääsee jakamaan ja kartuttamaan luontotietoaan. Luonnonkukkien päivän oppailta tunnelmia kysyttäessä on kuultu muun muassa: ”Ehkä parasta kasviretkien vetämisessä on se, miten iloisiksi ihmiset tulevat. Jo pelkkä luonnossa oleminen tekee hyvää, mutta

kun oppii vähitellen tunnistamaan uusia kasvilajeja, alkaa myös entistä syvemmin havaita ja arvostaa luonnon monimuotoisuutta.”

Kasviharrastus onkin ollut kauan kasvussa. Jo vuodelta 2013 löytyy Luonnonkukkien päivän dokumenteista merkintä, jossa todetaan uusien määrittysoppaiden ja aina mukana kulkevien kännykkäkameroiden innostavan ihmisiä hakemaan tietoa löytämistään kasveista. Myös monet verkkofoorumit ovat tarjonneet määrittysapua jo pitkään, nykyajan kansallisista ja kansainvälisistä sovelluksista puhumattakaan.

”Mielestäni on tärkeää säilyttää ko. tapahtuma, koska monilla ihmisillä on kiinnostusta tuntea luontoa ja tämä retki on siihen hyvä mahdollisuus!”

Teemapäivä tarjoaa myös mahdollisuuden viedä nuorempia sukupolvia luontoon ja opastetulle kasviretkelle. Monet osallistujista tuovat lapsenlapsiaan Luonnonkukkien päivän retkille ja siirtävät kasviharrastustaan ja -innostustaan sukupolvelta toiselle. Lapsia retkillä on vuosittain ollut yleensä reilut 30. Retkien merkitystä lasten ja aikuisten ympäristökasvatuksessa ei voi olla korostamatta.



Luonnonkukkien päivän Mosan kävely 16.6.2019. Kuva: Tarja Koskela

Retket lisäävät kasvien tuntemusta, vahvistavat ihmisten luontosuhdetta ja halua vaalia ympäristöään. Luonnonkukkien päivän tarjoamat luontoelämykset perheille tukevat lasten ympäristökasvatusta Suomessa. ”Luonnonkukkien päivä myös yhdistää sukupolvia, vanhempien ja isovanhempien tutustuttaessaan jälkipolviaan kukkiviin luonnonkasveihin. Suvipäivä, kasvien kauneuden äärellä, on antoisaa syventyä hetkeksi luonnon ihailemiseen”, kuvaili viestintäpäällikkö Matti Nieminen Suomen luonnonsuojeluliitosta vuonna 2012.

”Luonnonkukkien tarjoamat elämykset ovat toista kuin käynti taimimyymälässä.”

”Mielestäni Luonnonkukkien päivän järjestäminen on erityisen tärkeä tapahtuma, koska se on eräs keino herättää ihmisiä ajattelemaan luontoa, huomaamaan sen kauneus/moninaisuus sekä oma asennoitumisensa luontoon!”

Yrjö Ala-Paavola Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistyksestä taas kertoi retkikuumusiaan vuonna 2011: ”Mukavaa oli, että retkellä oli mukana myös yläkoulu-lainen, joka keräsi samalla kasveja koulussa tehtävää herbaariota varten.”

Luonnonkukkien päivän tavoitteita on pyritty syventämään vuosittain kasvi maailman eri osa-alueisiin, kuten kasvien-

suojeluteemaan. Kasviretkillä tavataan tulokaslajeja ja puutarhakarkulaisia, joiden avulla suojeluteemaa on ollut helppo havainnollistaa. Niin retkillä kuin teemapäivän muussa viestinnässä on ollut hyvä tilaisuus kertoa kasvien ja niiden elinympäristöjen käytöstä, uhkista ja suojelusta.

Teemapäivä on pyrkinyt osaltaan myös tukemaan kasvitiedettä ja -tutkimusta. Esimerkiksi vuoden 2013 kokousmuistioon on kirjattu, kuinka opaskirjeissä ja

“Teemalajikortista osallistujat olivat suorastaan haltioissaan, jopa ikämiehet!”

“Tarjolla on paljon kaunista katseltavaa, ympäri Suomen.”

kaikessa viestinnässä rohkaistaan osanottajia kirjaamaan havaintojaan silloiseen Hatikka-tietokantaan. Oppaiden, mahdollisten apuoppaiden avustuksella, toivottiin täyttävän retken kasvihavainnoista kenttäkortti, ja toimittavan sen kasvimuseolle. Tällöin retkien havainnoista saataisiin täsmällisempi ja luotettavampi kooste, ja ne voitaisiin liittää kasvimuseon Kastikka-tietokantaan.



Luonnonkukkapäivää Nokiilla 2012. Kuva: Kaija Helle

”Yleisö toivoo päivän jatkuvan,
niin myös me vetäjät.”

Tavoitteita on tukenut aktiivinen viestintä. Luonnonkukkien päivästä ja sen teemoista on eri vuosina ollut kirjoituksia muun muassa Biologian ja maantieteen opettajien liiton Natura-julkaisussa, Suomen Biologian Seura Vanamon Luonnon Tutkija -julkaisussa ja Luonnontieteellisen keskusmuseon julkaisemassa kasvi-harrastajan ja -tutkijan lehdessä Lutukassa, sekä Suomen luonnonsuojeluliiton jäsenlehdessä Luonnonsuojelijassa. Myös vuosittaiset tiedotteet ovat läpäisseet uutiskynnyksen niin valtakunnallisissa kuin paikallismedioissa. Lisäksi viime vuosina viestintä on laajentunut sosiaalisen median kanaviin.

Teemapäivä on onnistunut tavoitteissaan. Se on saanut myönteistä julkisuutta mediassa ja myös yleinen tyytyväisyys on ollut jatkuvasti korkea retkien järjestäjien ja osallistujien parissa. Retkenvetäjät lähettävät monesti retkiltään kuulumisia ja kuvia, joista välittyy rento ja mukava retkitunnelma. Luonnonkukkien päivä onkin ainut tapahtuma Suomessa, jossa luonnonkasveja ja niiden tilaa tuodaan esille näin laajasti. Luonnonkukkien päivällä on merkittävä rooli auttaa osaltaan luonto- ja kasviharrastuksen lisäämisessä ja osallistujien luontosuhteen palauttamisessa tai vahvistamisessa. Retkeläiset ympäri Suomen saavat ajankohtaista tietoa kasvimaailman lajeista ja oppivat samalla kasvien tunnistamista. Retkillä jaettavan esitemateriaalin myötä on tuotu monipuolisesti esille muun muassa lasten kanssa retkeilyä ja luonnon monimuotoisuutta. Luonnonkukkien päivä onkin vakiinnuttanut asemansa kesäisenä luonnonharrastustapahtumana, ja tapahtuman uskotaan säilyttävän kiinnostuksensa jatkossakin. ●



Kasviretkeilyä Järvelän kosteikolla.
Kuva: Katja Samsten



PIHLAN PÄIVÄNÄ ETSITÄÄN PIHLAJIA

Yhteispuhjoismainen Luonnonkukkien päivä ajoittuu tänä vuonna Pihlajan nimpipäivälle 14.6.

Luonnonkukkien päivää on vietetty Suomessa vuodesta 2003 alkaen, ja Tanskassa, jossa teemapäivän juuret ovat, vuodesta 1988 alkaen. Päivän tavoitteena on kasvituotemusten ja -harastuksen edistäminen sekä yhteisten luontokokemusten tarjoaminen. Suomessa tämä toteutuu vuosittain lähes 100 kasviretkien voimin!

Luonnonkukkien päivälle valitaan vuosittain teemalaji, joka tänä vuonna on kotipihlaja (*Sorbus aucuparia*). Kotipihlaja on kaikille tuttu, onhan pihlajia alkaen istutettu kotipihoihin jo suomalaisten muinaisajalta Rannille.

Lähde retkeilemään pihlajien varjon, ja löydä Suomen kasvi maailman kauneus. Oman paikkakuntasi retkietiot löydät 4.5. alkaen osoitteesta: www.sll.fi/luonnonkukat.

Omia kokemuksia Luonnonkukkien päivän retkeltä voit käydä jakamassa Luonnonkukkien päivän Facebook-sivulla, ja lisää aiheesta löydät myös Twitteristä #luonnonkukat.

Kesän 2014 Luonnonkukkien päivän retkillä haisteltiin valkolehdokkia

Luonnonkukkien päivä vietettiin 15.6.2014 Suomessa ja yhdenmukaisesti keran. Yhteispuhjoismainen retkipäivä toteutui Suomessa tänä vuonna 98 retken voimin, mikä on laski retkiä vähemmän kuin viime vuonna. Retkeliijoita oli yhteensä 1 700, mikä poolestaan on satokunta enemmän kuin edellisvuonna. Mutta vuoden 2012 retket ja osuuttajien heppumäärästä (110 retketä ja 1 870 osuuttajaa, Ahponen & Lumio 2012) jäljään selvisi. Lapsu retkellä oli retket 200, mikä on selvästi enemmän kuin edellisvuonna (153). Heistä, kuitenkin muistakin retkeliijistä huolehtii, ystä 130 vapaaehtoisista kasviryöstä. Luonnonkukkien päivälle valitaan vuosittain teemalaji, joka tänä vuonna on kotipihlaja (*Sorbus aucuparia*). Valkolehdokista lehtien poistokortti parin edellisvuoden teemalajin tapaan.

Joka vuosi järjestetään joitakin luonnonkukkaretkiä vieraileva luonnonkukkien päivästä poikkeavaksi aikaa. Vuonna 2014 ohjelmaksi ilmoitettiin viideskymmentä retkettä, mutta kaikki retket eivät ole tulleet myyntiin tietoon. Virallinen luonnonkukkaretkiä luonnonkukkien päivän retkelle kyllä olisi. Siitä kertoo retkeltä saatu yksiselitteinen positiivinen palaute ja hyvin saakyytyä puhalutissa todetuksella. Luonnonkukkaretkien retkiryhmä kasviharastajilla on oltu tilaus valittu omaan harastukseensa ja kasv-

Kunkin Luonnonkukkien päivän retken vastuullisena järjestäjänä toimii joka yhteistyössä muun organisaation. Suuri osa järjestäjistä on paikallisia ympäristö- ja luonnonopettajia, kotiseutu- ja kaupunginosaajia ja luonnonharrastajia. Kokoontuleminen luontopöytäkirjojen ylläpidon, mutta mukaan sopii myös mm. yksityisiä yrityksiä, säätöitä, Pohjois-Nordens paikallisoimara, liikuntaseura, majakka ja seurakunta - siis hyvin monenlaisia tahoja. Retken vetäjä ottaa kasviryöryä riittävästi tuntevia harastajia, opettajia, luonnonopettajia ja kasvitieteilijöitä. Opuusokko on sängen psyydyä ja varmaankin kymmenet oppaasta ovat olleet mukana joku kesä. Niinpä luonnonkukkaretkien vuorossa oppaiden lisäksi kukaan nousee, ja 2014 oppaiden keski-ikä oli jo 55 vuotta. Ensikeräisissä oppaissa oli tänä vuonna kuusi, mutta toisaalta jotkut pitkin linjan kokiarit palloittelivat ja etäiden, etteivät ikäänä vaukoi enää jaksaa oppaata retkiä.



viittämiseen leviämiseen. Retkellä on tarkoitusta perheilyä nimenomaan tavallisten lähysuunnitusten kasvustoon ja lisää tavallisten luonnosta kiinnostuneiden ihmisten tiedostusta kasveista. Oppaan lajintuntemuksen ei suinkaan tarvitse olla kaiken kattava, vaan yhdessä oppiminen on osa retkelyn iloa. Luonnonkukkien päivän retken järjestäminen voisi löytyä uusia yhteisökokemuksia esimerkiksi 4H- ja Marttayhteisöistä. Näillä on paljon luonnonkasvien tuntemuksesta ja käytöstä kiinnostuneita jäseniä, joiden on mahdollisuus saada uusia osallistajia retkelle.

Jospa lähtisit retkioppaaksi?

Tapahtuman kasvun ja uusien retkien järjestämisen puolesta onkin usein oppimisen löytymisen - kynnystä paljon uscommalta luonnonkukkien päivän retkelle kyllä olisi. Siitä kertoo retkeltä saatu yksiselitteinen positiivinen palaute ja hyvin saakyytyä puhalutissa todetuksella. Luonnonkukkaretkien retkiryhmä kasviharastajilla on oltu tilaus valittu omaan harastukseensa ja kasv-

114 Lokakuu 30.2014

Lutukka - kasviharastajan lehti - www.luomus.fi/lutukka

Luonnonkukkien päivä kutsuu kasviretkille sunnuntaina 14.6.2015

Yhteispuhjoismainen Luonnonkukkien päivän juuret ovat Tanskassa, jossa päivää on vietetty vuodesta 1988 lähtien. Suomessa Luonnonkukkien päivää on vietetty vuodesta 2003. Päivän tavoitteena on kasvituotemusten ja -harastuksen edistäminen sekä yhteisten luontokokemusten tarjoaminen. Suomessa tämä toteutuu vuosittain lähes 100 kasviretkien voimin!

Luonnonkukkien päivälle valitaan vuosittain teemalaji, joka tänä vuonna on tapasavilla (*Erigeron raginatum*). Suomessa tapasavilla on yleinen alkuperäiskasvi, joka kasvaa karulla rämellä, neuvilla sekä korvissa ja kukkii touko-kesäkuussa.

Oman paikkakuntasi retkietiot löydät 12.5. alkaen osoitteesta: www.sll.fi/luonnonkukat

Omia kokemuksia Luonnonkukkien päivän retkeltä voit käydä jakamassa Luonnonkukkien päivän Facebook-sivulla, [facebook.com/luonnonkukkaretki](https://www.facebook.com/luonnonkukkaretki) ja lisää aiheesta löydät myös Twitteristä #luonnonkukat.

Luonnonkukkien päivä järjestetään Pihlajan päivän Suomen Luonnonkukkaretkien, Suomen Botaniikan Seuran, Suomen Erä-Seuran ja Flora Finlandian, Suomalaisen Kasviretkijöiden, Luonnonkukkaretkien ja Luonnonkukkaretkien yhteistyönä. Suomen ympäristökeskus on yhteistyökumppani. Ohjelmasta lisätietoja: www.sll.fi/luonnonkukat.

TULE KASVIOPPAAKSI!

Vieläkö Suomessa tunnetaan kasveja ja mistä löytyy kasviretkiä? Tule mukaan Luonnonkukkien päivään ja vedä kasviretki kotipaikkakunnallasi **sunnuntaina 17. kesäkuuta!**

Luonnonkukkien päivä on yhteispuhjoismainen teemapäivä, jonka tarkoituksena on kasvituotemusten ja -harastuksen edistäminen. Suomessa tämä toteutuu vuosittain lähes 100 kasviretkien voimin, vapaehtoisten kasvioppaiden vetäminä! Luonnonkukkien päivän teemalaji on tänä vuonna **metส์sähti (*Lysimachia europaea*)**.

Oppaana saat itse valita retkikohteen, jonka tulisi kuitenkin kestää suurenkien retkijoukon tullaan, ja jonne voi mahdollisuuksien mukaan päästä julkisilla kulkuneuvoilla. Retkien tulee olla maksuttomia, kaikille avoimia ja kestoaltan noin kaksi tuntia.

Voit ilmoittaa retkesi ilmoittamattomilomakkeella osoitteessa www.sll.fi/luonnonkukat. Ilmoittamalla retkesi saat teemapäivän materiaalia, kuten esitteitä retkeltä jaettavaksi. Tule mukaan tarjoamaan yhteisiä luontokokemuksia!

Lisätietoja: Hannu Klemola / SLL, p. 040 372 5301, varsinais-suomi@sll.fi tai www.sll.fi/luonnonkukat.

Kuvat Irma Korttekkola



Vuoden 2015 teemalaji tupasvilla. Kuva: Marja Haatanen

Kasviretkiä etelästä pohjoiseen

Luonnonkukkien päivän järjestäjät ovat vuosien saatossa löytäneet hienosti sitoutuneita ja innostuneita henkilöitä eri puolilta Suomea vetämään Luonnonkukkien päivän kasviretkiä omalla paikkakunnallaan. Retkenvetäjät ovat löytäneet kasvi-asiantuntijoiden ja kasviharrastuksesta kiinnostuneiden järjestöjen tai organisaatioiden parista. Tavoitteena on ollut saada vuosittain ainakin yksi retki jokaiseen maakuntaan.

Retkiä vetävät vapaaehtoiset kasviharrastajat ja -tieteilijät ovat kiinnostuneita luonnosta ja tuntevat retkikohteen kasvilajiston. Oppaat ovat yleensä Suomen luonnonsuojeluliiton paikallisyhdistysten kasviharrastajia, kylä- ja asukas yhdistysten edustajia, Metsähallituksen, kasvimuseoiden, kasvitieteellisten laitosten tutkijoita ja opettajia. Monet oppaista ovat olleet joko Luonnonkukkien päivän retkenvetäjinä tai muuten teemapäivän järjestelyissä mukana useita vuosia, ja teemapäivä onkin luonut tärkeän kesäkuisen perinteen monelle taholle ja retkeilijälle. Osa retkenvetäjistä on järjestänyt retkiä aivan ensimmäisestä suomalaisesta Luonnonkukkien päivästä, eli 15.6.2003 alkaen.

Luonnonkukkien päivän retket kestävät noin kahdesta kolmeen tuntia ja ovat kaikille avoimia, maksuttomia, eikä ennakkoilmoittautumista pääsääntöisesti tarvita. Retkenjärjestäjät ja oppaat saavat itse päättää retkikohteensa. Retkikohteeksi saattaa valikoitua oppaalle mieluisen ja tuttu retkipaikka, tai esimerkiksi

kaavoitusuhan alla oleva niitty. Oppaiden osaamistaudesta ja omasta intressistä johdettujen retket ovat keskenään erilaisia. Monesti myös Luonnonkukkien päivän teemalaji ohjaa retkikohteen valintaa.

Vuodesta 2003 lähtien Suomessa on pidetty päivän aikana keskimäärin yli 80 kasviretkiä eri puolilla maata. Etenkin alkuvuosina retkien määrä kasvoi Suomessa vuosi vuodelta. Retkiä järjestettiin huippuvuotena 2011 jopa 114 kpl. Viime vuosina määrä on tasaantunut 70 retken molemmin puolin.

Retkipäivä	Retkiä	Oppaita	Osallistujia
15.6.2003	73	111	1700
13.6.2004	86	100	2600
19.6.2005	85	180	2600
18.6.2006	92	189	2600
17.6.2007	89	191	2600
15.6.2008	91	184	2050
14.6.2009	94	181	2035
20.6.2010	103	208	2359
19.6.2011	114	200	2600
17.6.2012	110	128	1870
16.6.2013	101	150	2500
15.6.2014	98	133	1706
14.6.2015	87	91	1104
19.6.2016	91	96	1288
17.6.2017	86	102	1171
17.6.2018	76	90	1071
16.6.2019	80	71	777
14.6.2020	<i>koronavuosi</i>		
20.6.2021	44	71	586
19.6.2022	66	84	647

Luonnonkukkien päivä on vakiinnuttanut asemansa alkukesäisenä luonnonharrastustapahtumana. Tästä kertovat runsaat vuosittaiset osallistujamäärät. Yksin osallistujamäärät huomioiden, Luonnonkukkien päivä on vienyt luontoon vuosina 2004–2007 vuosittain yli 2600 kasveista kiinnostunutta. Nykyisin osallistujamäärissä jäädään alle tuhannen retkeilijän. Esimerkiksi vuonna 2007 ennätysosallistujamäärä yksittäisellä retkellä, Somerolla Häntälän notkojen perinnemaisemissa, oli 130 osallistujaa. Toimiva ratkaisu on ollut muun muassa järjestää kasviretki jonkin muun tapahtuman yhteydessä. Vuonna 2007 Kaavilla Metsähallituksen retki järjestettiin Puskasoitto-tapahtuman yhteydessä, mikä selkeästi lisäsi osallistujamäärää.

Retkiä vetäviä vapaaehtoisia oppaita on yleensä kaksi retkeä kohti. Oppaiden määrä on vaihdellut viime vuosien reilusta 70 oppaasta vuosien 2010 ja 2011 yli 200 oppaaseen. Vuonna 2011, Euroopan vapaaehtoistoiminnan vuotena, paikallisten kasviharrastajien voimin toteutetut 114 Luonnonkukkien päivän retkeä olivat erinomainen osoitus vapaaehtoistyön voimasta luontoharrastuksen ja -tuntemuksen edistämiseksi. Haasteeksi on yhä enenevässä määrin tullut retkioppaiden saatavuus ja korkea ikä. Monet vuosikautia mukana olleet oppaat alkavat vanhetta ja jäädä pois, eikä uusia oppaita tahdo löytyä. Syyksi on arveltu nuorempien harrastajien epävarmuutta omista tunnistuskyvyistä ja jonkinlainen 'kiireisyys' ja muuttunut suuntautuminen.



Kangasalan ja Pälkäneen yhdistyksen retkellä vuonna 2015. Kuva: Jorma Mäntylä



Nummenkärjen niityn laidalla kasvaa komeaa keltakukkaista idänukonpalkkoa. Yrjö Ala-Paavola opastaa Hyvinkään ympäristöyhdistyksen järjestämällä kukkaretkellä 19.6.2022. Kuva: Matti Nummelin

Useimmilla Luonnonkukkien päivän retkillä liikutaan jalan, mutta toisenlaisiakin retkiä on. Vuonna 2007 Punkalaitumella, lautalla joen vartta seilaten päästiin tutustumaan myös vesikasveihin. Oulaisissa kasveja ihailtaan vuosittain polkupyörillä liikkuen. Retkien liikkumistavan lisäksi retkille haetaan vaihtelua erilaisin teemoin. Viime vuosina retkillä on saatettu keskittyä kasvien valokuvaamisen opetteluun tai niiden käyttöön ruoanlaitossa.

Joka vuosi järjestetään myös joitakin Luonnonkukkien päivän retkiä virallisesta Luonnonkukkien päivästä poikkeavaan aikaan. Esimerkiksi oppaiden aikataulujen vuoksi retki saatetaan pitää edellisenä tai seuraavana päivänä.

Ajoittain keskustelua herättää Luonnonkukkien päivän aikainen ajankohta. Aikaisuutta kuitenkin puoltaa innostus seurata keväisen luonnon heräämistä uuteen kauteen. Retkellä ensi kipinän kasviharrastukseen saanut pystyy tutustumaan lähiympäristönsä lajistoon joutumatta epätoivon valtaan monimuotoisuuden edessä ja jaksaa jatkaa kasvien opiskelua koko kesän ajan. Ajankohta on toki Etelä-Suomelle edullisempi, ja useina vuosina alkukesän kukinnan ollessa Etelä-Suomessa parhaimmillaan retkeläiset ovat saaneet nauttia rehevästä kukkaloistosta.

Oppaiden, osallistujien ja lasten määrä retkillä saadaan vuosittain kerättävästä palautteesta. Palautekyselyyn vastaus saadaan yleensä 40–50 retkestä, joten todelliset luvut ovat suurempia. Palaute-teemapäivän vuosittaisesta sujuvuudesta on järjestäjille tärkeää. Sen avulla Luonnonkukkien päivää kehitetään ja innovoitetaan muun muassa uusia toiminta- ja viestintämalleja. Palautteiden perusteella Luonnonkukkien päivä on odotettu, ollenainen sekä onnistunut osa monien retkenjärjestäjien kesää. Retkien järjestäjät ja oppaat saavat pääsääntöisesti aina positiivista palautetta osallistujilta ja moni retken järjestäjästä suunnittelee palautteessaan jo seuraavan vuoden retkeä.

Käytännön järjestelyjä tehdään läpi vuoden

Alkuvuosina käytännön toteutusta varten Luonnonkukkien päivälle palkattiin jonkun järjestäjätahon kustantamana vuosittain sihteeri/koordinaattori muutaman kuukauden työpanoksella. Viime vuosina Luonnonkukkien päivän koordinaattori valmistelee teemapäivää läpi vuoden, ja aktiivisimmin maaliskesäkuun aikana. Ohjausryhmä kokoontuu säännöllisesti pohtimaan muun muassa teemalajia, tiedotusta ja uusia materiaaleja ja toimintamalleja, seuraten aktiivisesti päivän onnistumista.



Arto Rantanen opastaa retkeläisiä Hyvinkään Nummenkärjen niityllä 15.6.2014.
Kuva: Yrjö Ala-Paavola

Luonnonkukkien päivän retkiä saa vuosittain ilmoittaa retkikalenteria varten maaliskuun alusta toukokuun alkuun. Ilmoittaminen tapahtuu verkkolomakkeen avulla, jotta kaikista retkistä saadaan tarvittavat tiedot. Seuraavan vuoden teemalajista päätetään touko–kesäkuussa, jonka jälkeen teemalaji-esite laaditaan ja käännetään ruotsiksi. Luonnonkukkien päivän retkiohjelma julkaistaan verkkosivuilla toukokuun puolivälin tienoilla ja painettuna Luonnonsuojelija-lehdessä. Samoihin aikoihin viimeistellään materiaalien postitus retkenjärjestäjille. Retkistä tiedottaminen niin perinteisin tiedottein kuin sosiaalisen median nostoin on aktiivisimmillaan muutama viikko ennen retkipäivää. Varsinaisen teemapäivän jälkeen kerätään retkenjärjestäjiltä palaute teemapäivän sujumisesta. Retkille tuotettavien materiaalien kuvituksesta, taitosta ja painatuksesta sekä mediakuvista sovietaan jo edellisen vuoden lopulla.

Myös järjestäjätahot, kuten Luonnonsojeluliiton paikallisyhdistykset suunnittelevat Luonnonkukkien päivän retkiään pitkän aikaa. Ideoita uusiksi retki-paikoiksi kerätään jatkuvasti. Myös oppaiden varmistaminen on tapahduttava hyvissä ajoin.

Luonnonkukkien päivän järjestelyt seuraavat myös aikaansa, ja teemapäivä on aktiivinen myös sosiaalisen median kanavissa tehden retkinostoja, yleisiä tiedotuspäivityksiä ja vastaten yhteydenottoihin. ●



Mesimarja. Kuva: Keijo Luoto

Helsy mukana alusta lähtien

Ensimmäinen luonnonkukkien päivän retki polkaistiin pystyyn Vartiokylänlahden pohjukkaan vuonna 2003. Biologi Christina Lindén muistelee, että alkuvuosina retket olivat pienimuotoisempia kuin nykyään.

Teemapäivän suosion kasvattaminen oli silloisten oppaiden ansiota. Pääoppaana toimi usein biologi Laura Hiltunen, nykyään Tuomisaari. Muina oppaina ovat olleet Christina Lindénin ohella Johanna Oja, Toni Amnell ja edesmennyt Tiina Raivikko.

Vuodesta 2010 Christina on toiminut pääoppaana. Hänen ansiostaan teemapäivä on kaksikielinen. Uusia apureita ovat Leena Mikola ja Mirja Reijonen.

Koronapandemia esti tapahtuman vuonna 2020. Tämän johdosta muutimme käytäntöjä. Osallistujamäärän pienentämiseksi seuraavan vuoden retki järjestettiin sekä Lauttasaaressa että Itä-Helsingissä. Vuonna 2022 Riitta Malve järjesti etkot ja järjestösihteerimme Emilia Pippola lasten jatkot.

Säämuistot ikuisia

Muistan ensimmäisen luonnonkukkien päivän retkeni siksi, että se oli ensimmäinen. Kohteena oli Patterimäki ja Strömbergin puisto vuonna 2011. Kevyt sade ei selvästikään haitannut, sillä osallistujia oli 26.

Vuonna 2012 menimme Lehtisaareen. Satoi kaatamalla ja osallistujia oli kaksi. Menimme seuraavana vuonna samaan paikkaan. Taas satoi kaatamalla ja osallistujia oli neljä. Heistä yksi oli kongressimatalla ollut norjalainen kasvitieteilijä ilman sadevarusteita. Hän kasvoi litimäräksi, mutta ei lähtenyt kesken pois!

Koronavuonna 2021 järjestin retken Linna-voorenpuistoon, josta jatkettaisiin Varjakanpuistoon. Houkuttimena oli Mellunkylänpuurosta löytynyt ojatädyke.

Pilvetön hellepäivä osoittautui sietämättömäksi. Puron varrella ja niityllä ei ollut yhtään varjoista paikkaa. Eräs vanhahko herra totesi ojatädykkeen nähtyään, että tämä riitti.

Entä tulevaisuus?

Luonnonkukkien päivän avulla voimme nostaa esiin kasvillisuudeltaan erilaisia ympäristöjä, esitellä rakentamisuhan alaisia kohteita ja innostaa ihmisiä tarkkailemaan lähiluontoaan.

Meille vetäjille suunnittelu, kohteen kartointu, bongauslistan teko ja retkipäiväkin tuottavat paljon iloa. Muistot ovat tosi mukavia.

Niin palavasti moni meistä haluaa esitellä omaa lähiluontoaan, että innovoimme myös etkot ja jatkot.

Teemapäivän ideaa voisi laajentaa luontokadon seurantaan. Osallistujia kannustettaisiin tarkkailemaan saman kesän ja seuraavien vuosien aikana, miten tietyn kohteen kasvillisuuden on käynyt.

Mirja Reijonen

Luonnonkukkapäivien retket Oulaisissa

Luonnonkukkapäivän vietto aloitettiin Suomessa vuonna 2003. Oulaisissa havahduttiin asiaan vuonna 2004, jolloin Pyhäjokialueen luonnonsuojeluyhdistys päätti järjestää paikallisen kasviretken valtakunnallisena luonnonkukkien päivänä. Allekirjoittanut valikoitui retken oppaaksi omakohtaisen kasviharrastukseni johdosta. Retkikohdetta miettiessäni heräsi ajatus polkupyöräretkestä Pyhäjokivarteen. Jokivartta pitkin kulkee helppokulkuinen penkkatie, jonka varrelle mahtuu monenlaista biotooppia. Noin 15 kilometrin reitti oli tarkoitus polkea leppoisaan tahtiin, vähän väliä kasveja tarkkailemaan pysähtyen.

Heti ensimmäisellä kerralla retkellä oli mukavasti osallistujia. Sen jälkeen jo perinteiseksi muodostuneelle pyöräretkelle on parhaimmillaan osallistunut yli 20 innokasta pyöräilijää. Useimmiten osallistujia on ollut 10 kahden puolin. Tänä vuonna 2022 kaatosateessa reitille uskaltautui vain yksi innokas pyöräilijä saaden sitten minulta henkilökohtaista opastusta.

Perinteeksi retkellä on muodostunut evästauko suunnilleen reitin puolivälissä Pyhäjoen rantakallioilla. Reitille osuu yksi Suomen pohjoisimmista kevätlinnunherneen esiintymistä. Useimmiten sen kukinta on kuitenkin ollut jo ohi luonnonkukkapäivän ajankohtana, mutta alkukesän oltua viileä, olemme päässeet nauttimaan sen kukkaloistosta.

Kohokohtana Oulaisten luonnonkukkapäivän retkihistoriassa voidaan pitää vuotta 2014. Silloin minuun otti yllättäen yhteyttä Kymmenen uutisten toimittaja ja halusi tulla retkellemme mukaan juttua tekemään. Niinpä saman päivän iltana retkemme pääsi maineikkaaseen loppukevennykseen Kymmenen uutisissa.

Oulaisissa luonnonkukkapäivän retkestä on muodostunut perinne, jota ihmiset jo odottavat. Perinteeseen on tullut tauko vain koronan vuoksi ja itse aion jatkaa retken vetäjänä niin kauan kuin vain voimia riittää.

Riku Rantala

Retket Valamossa

Yleisesti kertoen osallistujat ovat olleet innostuneita ja he ovat aina toivoneet, että kyseinen retki järjestetään myös jatkossa. Retkellä on ollut muutamia osallistujia, jotka ovat osallistuneet useamman kerran. Valamossa vierailulla olevat henkilöt osallistuvat joskus luonnonkukkien päivän retkelle. Oikein mukavaa on ollut myös lasten osallistuminen vanhempien mukana. Kerrankin eräät lapset lauloivat kiitoslaulun päivän lopuksi. Jos en väärin muista, niin se oli vihanneslaulu. Se oli todella hauskaa ja huomaavaista meitä

oppaita kohtaan sekä kiitokset kaikille meille yhteisestä retkestämme!

Valamon luostarin alue on laaja ja sen lajisto on runsas sekä monipuolinen; retkipäivän aikana opettelemme tuntemaan/tunnistamaan eri biotooppien lajistoa näissä eri lähikohteissa kävellen ja luontoa tutkien sekä nauttien luonnon kauneudesta!

Leena Pulkkinen

Valamon Luonnonkukkien päivän retkiopas

Paimion seudun ympäristöyhdistys ja Askalankosken kukkaretket

Luonnonkukkien päivä on Paimion seudun ympäristöyhdistykselle toimintamme ydintä ja sydämenasiaa; se on toki aiheuttanut jonkin verran vaivaakin, mutta ennen kaikkea suurta iloa.

Yhdistys toimii luonnonkukkien hyväksi ennen kaikkea vuosittaisilla Keto- ja Tulileireillä Paimionjokilaakson Askalankosken äärellä, jossa tukikohtanamme on Ketotalo, vanha sahanomistajan, sittemmin voimalanhoitajien, pytinki. Se on kesäsunnuntaisin auki, ja Ketokahvilasta saa kupposen kuumaa.

Yhdistyksen järjestämien kesäkuisten kukkaretkipäivien alku häipyä historian hämärään – eli syvälle sekaisen arkistomme uumeeniin. Ensimmäiset merkinnät näen vuodelta 2005. Silloin oppaana oli dosentti Terttu Lempiäinen, kuten monella muullakin miniretkelämme. Terttu Lempiäinen tuntee uransa ja työnsä puolesta Askalankosken laakson lajiston perusteellisesti – ja se innoittaa häntä selvästi yhä.

Retkemme, siis miniretkemme, ovat sekä käytännön että monipuolisen lajiston vuoksi olleet yleensä joidenkin satojen metrien mittaisia. Tämä lienee siis poikkeuksellista. Askalankoskelta nimittäin löytyy ranta- ja lehtolajistoa sekä niitty- ja ketokasveja, sillä alue on mosaiikkimainen.

Tärkein erikoisuutemme on arkeofyyttien, 'muinaiskasvien', suuri määrä. Luonnonkukkapäivät keskittyvät luonnollisesti ns. tavallisiin kukkiin, mutta meillä tilanne on erilainen ja erilaisuudessaan herkullinen: ahkekaura, tummatulikukka, sikoangervo, täällä arkeofyyttiksi luokiteltava mäkimeirami, ketokau-

nokki... Usein olemme siis liittäneet näitä 'omia' kasvejamme päivän yleistemaan. Varmaan näinkin saa tehdä?

Jotain meiltä puuttuu, nimittäin suo. Kerran olemme käyneet suoretellä Paimion luontopolulla, silloin virallisena aiheena oli kai tupasvilla.

Kun Terttu Lempiäinen ei ole ollut käytävissä, on tietenkin nojaututtu yhdistyksen omaan biologiin, Aaltosen Miiiaan. Ilmeisesti opastaminen ei ole mikään kevyt asia, vaan Miiakin, taustastaan huolimatta, joutui perehtymään kuhunkin aiheeseen perusteellisin kertausopinnoin. Etukäteistiedotteet lehdissä velvoittivat osaltaan laadun tavoitteluun!

Olemme kokeilleet monenlaisia tapoja vastata Luonnonkukkien päivän haasteeseen – oppineista esitelmistä (Agricolan teksteissään mainitsevat kasvit) talkookehotukseen paikallislehden yhdistyspalstalla. Kehotus kohdistui jättipalsamin torjumiseen. Paikkakunnalle oli järjestetty yleiset jättipalsamitalkoot juuri samalle päivälle.

Aivan toimiva juttu oli myös Ketotalon kahvilan kukkamaljako. Jokainen Ketokahvilan pitäjä keräsi vuorollaan ajankohdan kukkivia kasveja maljakkoon, ja yhdessä kävijöiden kanssa niitä sitten tarkasteltiin. Monet kertoivat lapsuusmuistoistaan, jotka liittyivät kasveihin, olivat ne sitten tervakukkia, kissankelloja, päivänkakkaroita, keltamataroita tai pietaryrttejä. Tätä maljakkomenetelmää voi pitää myös esteettömänä kukkaretkenä!

Viime vuonna päivä taisi olla vielä kukkamaljakkoa helpompi järjestää. Aiheena oli mäkitervakko, ja pystyimme ketorinteelle

yksinkertaisesti viirin, jonka avulla Ketokahvilan kävijät saattoivat suunnistaa ihmettelämään lapsuudesta tutun kukkasen tahmeaa tervaa; matkaa pihapenkiltä oli vain puolisata metriä.

Osallistujien määrä on vaihdellut. Joskus parikymmentä vuotta sitten saattoi retkeläisten määrään vaikuttaa samanaikainen F1-kisa. 'Maakunnan sade' on ollut aina osallistumisesta. Mutta tilastojeni mukaan kävijöitä on joskus ollut kolmekymmentäkin. Optimi olisi tusina. Silloin kaikki mahtuisivat polvistumaan kasvin äärelle ja kuulemaan viisaita faktoja.

Olemme joskus olleet olevinamme hyvin ekologisista. Emme ole aina tilanneet materiaali-koosteita emmekä päivälle omistettuja

vetäjän lakkeja – ettei nurkkiin kertyisi turhaa tavaraa! Mutta tuttu vihreä lakki on kylä hauska kohdata luontoväen tapahtumissa.

Merkkipaalu panee miettimään, miten jatkamme yhdistyksessämme Luonnonkukkien päivän perinnettä. Ehkä voi palata ihan perinteiseen tapaan. Kukkaretki oppaan johdolla päihittää ainakin kaikki opastaulut ja kännykkäselailut. Elävää puhetta elävän kasvin ympärillä – lyömätön yhdistelmä!

Viri Teppo-Pärnä

Paimion seudun ympäristöyhdistys ry



Luonnonkukkien päivän retkistä Suur-Savon Is-yhdistyksen alueella

Suur-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry. on järjestänyt luonnonkukkien päivän retkiä vuodesta 2006. Vuosi 2020 jäi pandemian vuoksi väliin.

Jo tuolloin v. 2006 yhdistyksen hallituksessa olleena innostuin asiasta. Koen omaavani hyvän kasvituntemuksen harrastukseni ja opiskeluni seurauksena.

Koska yhdistyksemme alue on usean kunnan kokoinen, olemme pyrkinneet järjestämään retkiä eri puolilla aluetta, mutta kuitenkin sel-laisiin paikkoihin, että sinne olisi helppo tulla.

Muutamina vuosina on järjestetty kaksi samaaikaista retkeä, eri puolilla yhdistyksen aluetta. Se on ollut mahdollista innokkaiden oppaiden ansiosta.

Minä itse olen ollut oppaana jokaisena vuonna joko yksin tai yhdessä jonkun toisen kanssa. Kyllä kaksin on helpompaa, varsinkin osallistujajoukon ollessa iso. Retkikohteina on ollut mm. luonnonsuojelualueita valmiine polkuineen. On kuljettu metsissä, rannoilla, kosteikon pitkospuilla, vanhan perintötilan kiviaidoilla, hoidetulla perinenniityllä, kuivassa harjumaastossa, kevyenliikenteen reittien pientareilla.

Toimintatapani on ollut edetä ryhmän kanssa verkalleen ja esitellä kohdalle sattuvia kasveja, niin kukkivia kuin vielä lehti- tai nuppuvaiheessa olevia. Aktiiviset retkeläiset innostuvat myös poimimaan heille tuntemattomia kasveja. Minua itseäni ovat jonkin verran kiinnostaneet myös kasveihin liittyvät vanhat uskomukset, legendat sekä kasvien käyttö, joten niistäkin olen samalla kertoillut. Esittelen myös sanikkaisia, kun niitä yleensä kumminkin kohdalle sattuu. Ja näin pääsee valottamaan kasvikunnan evoluutiotakin. Eteneminen on yleensä hidasta, ei parin kolmen tunnin aikana isoa kierrosta ehditä.

Olen huomannut, että iäkkäämmät entisen ns. oppikoulun käyneet latelevat ulkomuistista kasvien tieteellisiä nimiä ja nostalgisina kertoilevat omien herbaarioidensa sisällöstä. Sitten on niitäkin, joita ”kasvikärpänen” on puraissut esim. viime vuosina innostusta herättäneen hortaharrastuksen (luonnonkasvi- ja yrteiharrastuksen) myötä. Kasvien hyötykäytön suhteen on ollut pakko korostaa, että





luonnonkasvien käyttö lääkkeeksi tai ruoaksi vaatii vankkaa asiaan perehtymistä ja hyvää lajintuntemusta. Onpa mukana ollut erä- ja luonto-oppaaksi koulututtava nuorikin. Lapsia on ollut melko vähän. Naisvoittoista tämä kasviharrastajajoukko on. Kaiken kaikkiaan kasviaiheen ympärille syntyy usein monipuolista keskustelua, niin vieraslajeista kuin suojelun ekologisistakin näkökohdista. Kännykkäkamerat napsahtelevat ja joitakin kasvikuviu singahtaa aina silloin tällöin nimen varmistusta varten retkellä olleilta. Hieno satuma oli, kun soistuvan metsän pitköspuiden läheltä löytyi sen vuoden teemalaji tähtitalvikki kukassaan ja pian myös pieni vaatimaton harajuuri (eli korallijuuri) ja tätä pientä orkidealajia laskeutui sitten hienoine kame-

roineen polvillaan kuvaamaan mukana ollut mieshenkilö. Selvästikin oli oikea kasvibongari.

Valmistaudun retkeen käymällä kohteessa ennakkoon ja mielellään ihan edeltävinä päivinä. Kertaan jonkin verran lajistoa oman melko laajan herbaarioni ja määrittyskirjallisuuden avulla. Mainitsen tässä yhden teoksen (Kirsti Aapala & Marja Aapala: Pääskynhattu, päivänkämmen, kasvikertomuksia), jonka tarinoista olen saanut höystettä kasvien esittelyyn. Jotain on jäänyt mieleen myös netissä suorittamastani hortakurssista.

Luonnonkukkien päivän retken toteutumisessa on ongelmallisin seikka päivän sää. Hurjat sateet ovat kutistaneet osallistujamäärän muutamaa. Kerran kokoontumispaikalle

saavuttuani istui tuttu pariskunta autossaan ja ilmoittivat, ettei pelkästään heitä varten tarvitse lähteä hurjassa sateessa kierrolle. No hellitti sade ja muitakin sateenkestäviä saapui ja retki tehtiin. Ristiinassa paikallistunte-
musta harrastavan opastuksella rämmittiin määrässä pensaikossa ylimääräinen lenkki nälkään 1860-luvulla kuolleiden tuntemattomien hautamuistomerkillä.

Kesän 2021 hurja helle ja edelleen jatkunut pandemia piti ihmisiä sisätiloissa. Puiden varjoa piti hakea, onneksi se retki oli suunnittelukin metsä- ja rantamaisemiin. Suurin opastettava joukko on ollut 40 ja yhdelle oppaalle liian iso.

Tänä vuonna päästiin erikoiseen kohteeseen Saimaan saarella olevan luomutilan ranta- ja hakametsiin ja isäntäväkikin oli niin innoissaan, että kulkivat mukamme ja samalla kertoivat luovutetusta Karjalasta tulleen perheen asutustilan historiaa. Nyt saareen johtaa pengertie ja silta. Isäntävään ansiosta löytyi se vuoden teemalajikin, mäkitervakko, metsälaitumen aurinkoisesta rinteestä.

Aune Niiranen

Suur-Savon luonnonsuojeluyhdistys ry.





Suo-orvokki. Kuva: Keijo Luoto

Luonnonkukkien päivän historiaan mahtuu paljon oppimista ja elämyksiä

Yhteispohjoismaisen Luonnonkukkien teemapäivän tavoitteena on kasvituntemuksen ja -harrastuksen edistäminen sekä yhteisten luontokokemusten tarjoaminen kaikenikäisille. Vuosittain valittava teemalaji on pyritty kytkeemään johonkin ajankohtaiseen teemaan, esimerkiksi vesistöihin, tienpienareisiin tai perinnemaisemiin. Myös luonnonkasvien elinympäristöjen tilan seuraamiseen ja parantamiseen on annettu neuvoja. Teemalajien esittelyteksteistä vastaavat kasviasiantuntijat ovat kertoneet värikkäästi kasvien tunnistamisesta, esiintymisestä ja kansaperinteestä. Materiaalia on käännetty ja julkaistu myös ruotsiksi. Retkeläisten suosikiksi on noussut teemalajista laadittu Jari Kostetin kuvittama postikortti, joka painettiin ensimmäisen kerran vuonna 2012 teemalajin ollessa luhtalemikki.

Retkien lukumäärä ja osallistujamäärät ovat vuosien varrella laskeneet, kasvioppaiden keski-ikä on noussut ja uusien oppaiden saaminen retkille on osoittautunut haasteelliseksi. Korona-pandemian jälkeen retkien määrä on kuitenkin tasaantunut noin kuuteenkymmeneen retkeen. Osallistujia on yleensä tuhatkunta. Kaikista retkistä ei saada palautetta, mutta suurin osa retkien järjestäjistä vastaa palautekyselyyn, jonka mukaan sekä oppaiden että osallistujien tyytyväisyys retkiin ja teemapäivän järjestämiseen on korkea. Materiaaleja löytyy oppaille postitettavan paketin lisäksi sähköisessä ja printattavassa muodossa luonnonsuojeluliiton sivuilta. Teemapäivällä on myös paljon seuraajia sosiaalisessa mediassa.

Teemapäivän retket ovat saaneet hyvin julkisuutta; lehtijuttuja, radio-ohjelmia ja työkäyksiä sosiaalisessa mediassa. Osallistujien joukossa on ollut myös tasavallan presidenttipari. Teemalaji on pyritty myös valitsemaan niin, että lajivalinta tukee retkien valtakunnallisuutta ja lajin löytymisen todennäköisyyttä. Monet oppaat toki tuntevat alueensa kasvit ja osaavat suunnitella sopivia kävelyitä helppoon maastoon.

Yhteispohjoismaisen Luonnonkukkien päivän järjestäminen on ollut antoisaa ja kiinnostavaa aikaa mukavassa seurassa. Skandinavian maissa Suomen mukana oleminen koetaan hyvin tärkeäksi ja kokemusten vaihto on ollut hyödyllistä. Muissa pohjoismaissa – vahvojen kasvitieteellisten seurojen siipien suojassa – retkien ja osallistujien määrä on viime vuosina ollut hieman Suomea korkeampia ja nykyään mukana on myös piskuinen Islanti.

Luonnonkukkien päivän suunnittelusta yhdessä Suomen Luonnonsuojeluliiton kanssa ovat vastanneet Suomen Biologian Seura Vanamo, Societas Pro Fauna et Flora Fennica, Metsähallituksen Luontopalvelut, Luonnontieteellisen keskusmuseon Kasvimuseo, Suomen ympäristökeskus, Biologian ja maantieteen opettajien liitto ja aiempina vuosina mukana olivat myös WWF Suomi, Luonto-Liitto, Natur och Miljö ja nyt jo lakkautettu Kasvityöryhmä. Teemapäivä on saanut merkittävää taloudellista tukea monilta säätiöiltä, mistä suuri kiitos.

Luonnonkukkien päivä on vakiinnuttanut asemansa vuotuisena luonnonharrastustapahtumana, jonka 20-vuotiseen historiaan

mahtuu paljon oppimista ja elämyksiä suomalaisten rakastamien luonnonkukkien parissa. Uudet kasvioppaat ja sosiaalinen media mahdollistavat harrastamisen, kysymysten ja kokemusten jakamisen entistä paremmin ja kouluissakin nuoriso kerää kesäisin kasveista kuvia entisaikojen kasvien prässäämisen sijaan. Toivotaan, että teemapäivän tulevaisuu-

teenkin mahtuu paljon uusia luonnonkukkien kauneudesta ja merkityksestä kiinnostuneita luonnonkukkien ystäviä.

Luonnonkukkien päivän
ohjausryhmän puheenjohtaja

Hannu Klemola

Aluepäällikkö

Suomen luonnonsuojeluliitto

Luontokadon aikakaudella katoaa myös luonto-osaaminen

Elämme luontokadon aikaa. Luontoa tuhoetaan valtavalla skaalalla niin meillä kuin maailmalla, mutta ainakin joissain asioissa on myös edistytty – luontokadosta puhutaan yhteiskunnallisessa keskustelussa aivan eri mitakaavassa kuin aikaisemmin. Ehkä pääsemme lopulta sanoista tekoihin, ja esimerkiksi uhanalaisten lajien osuus koko Suomen lajistosta lähtee laskuun.

Välillä luontokadon aikakaudella tuntuu, että myös kansalaisten luonto-osaaminen katoaa vähitellen. Oli kyse sitten lajintuntemustaidoista tai ihan vaan lähiluonnon arvostamisesta, tuntuu että osa kansasta on vieraantunut luonnosta entisestään. Se on sääli.

Päinvastaistakin kehitystä onneksi näkyy. Luonto-osaamisen ja luontokokemusten jakaminen on nyt helpompaa kuin koskaan. Uuden kirjallisuuden ja määräysoppaiden, sosiaalisen median, iNaturalistin ja Suomen Lajitietokeskuksen myötä luontoharrastukseen tarttuminen on helppoa – ehkä helpompaa kuin koskaan. Ei muuta kuin harrastamaan vaikka sarakasveja, vesiperhosia tai limasieniä.

Lisäksi luontoharrastusyhteisö on voimissaan. Luonnonkukkien päivän retkille kannattaa osallistua, muistella kouluaikojen kasvitieteen oppeja ja terästä omia luonto-

osaamistaitojaan. Muutetaan luontokadon aikakausi luonto-osaamisen aikakaudeksi, yksi luontoretki kerrallaan.

Itse liityin Luonnonkukkien päivän ohjausryhmään Suomen Biologian Seura Vanamon edustajana vuonna 2021 – koronan korvalla siis. On ollut antoisaa päästä seuraamaan maamme kasviharrastuskenttää laajalla skaalalla, vaikka viime vuodet ovatkin olleet tapahtumien järjestämisen näkökulmasta haastavia. On hieno nähdä, että Luonnonkukkien päivän retket ovat vakiintuneet monille alkukesän kasviharrastuksen ohjelmaksi. Tämä osaltaan ylläpitää kasvien harrastamista, kasvitietoisuutta tai ylipäättänsä arvostusta kotimaamme luontoa kohtaan. Juhlavuoden osalta tämä on kulminoitunut tunnista 100 kasvia -haasteeseen, joka toivottavasti saattaa yhä useamman luonnossa liikkujan kasvien tarkkailun pariin!

Niko Johansson

Väitöskirjatutkija

Luonnontieteellinen keskusmuseo LUOMUS –
Kasvitieteen yksikkö, Helsingin yliopisto

Sihtööri

Suomen Biologian Seura Vanamo ry.

Luonnonkukkien päivä kääntää katseen kesään

Luonnonkukkien päivän eteen tehdään töitä läpi vuoden. Silti maalís-huhtikuussa ajan-kohtaisemmaksi ja vilkkaammiksi muuttuvat teemapäivän järjestelyt saavat ajatukset kääntymään kohta vehreyteensä puhkeavaan luontoon. Tietyt tarjouspyynnöt ja materiaalien kuvituksesta sopimiset ovat vuosittain varma kevään merkki, näytti ikkunasta katsottuna miltä tahansa.

Itse olen ollut Luonnonkukkien päivän kausityöntekijä viimeiset 14 vuotta. Tänä aikana moni opas ja retkenvetäjä on tullut tutuksi ja on ilahduttavaa saada vuosittain tutuilta nimiltä retki-ilmoituksia ja kuulla mitä he ovat Luonnonkukkien päivän viettoonsa keksineet.

Ohjausryhmän jäsenenä olen saanut suurella kunnioituksella seurata, kuinka maamme kasviasiantuntijat keskustelevat kokouksissamme kasveista ja niiden tilasta ja esiintymisestä Suomessa. Valtavan tietotaidon ja latinankielisiä nimiä vilisevien keskustelujen edessä tavallinen ekologi on vain voinut ihaila ja nauttia keskustelusta ja ennen kaikkea oppia. Asiassa kuin asiassa on aina nautinnollista seurata, kun joku todella osaa asiansa, oli taito sitten maalaus, laulaminen, lasinpuhallus tai kasvit.

Luonnonkukkien päivän parissa työskennellessä olen löytänyt itsenikin yhä useammin keväällä etsimästä, mitä omalle kotipihalle maan uumenista alkaa kasvamaan. Myös perheen yhteisillä retkillä katse on useimmiten suunnattuna maahan, uutta vihreää etsien. Aikanaan hankkimallani järjestelmäkameralla tuli aivan ensimmäisenä opeteltua makrokuvaus kasvikuvi varten...linnut nyt ei



muutenkaan pysyneet tarpeeksi kauaa paikoillaan (yhä) aloittelevalle kuvaajalle.

Tätä kirjoittaessani on toukokuu ja parhain vaaleanvihreä aika mitä vuodessa on. Valkovuokkoja, joiden kauneuteen en ikinä kyllästy, kasvaa siellä täällä. Viime päivät ovat olleet melkein pä helteisiä, mutta muutaman päivän sade toi luonnolle helpotusta ja viheyden ero on huomattava. Uusia kasveja työntyy maaperästä kiihtyvällä tahdilla ja on vaikea pysyä perässä, miten kaikki muuttuu ja kasvaa. Eilen tontin taka-aidasta näki vielä läpi, nyt ei enää, niin paljon uusia lehtiä on puihin ja pensaisiin puhjennut.

Toivon Luonnonkukkien päivälle innovatiivisia tuulia, pitkiä rönsojy levittäytyä uusille alueille, lisää aktiivisia kasviharrastajia ja retkioppaita, sekä ennen kaikkea toista antoisaa 20 vuotta.

Marja Haatanen

Järjestökoordinaattori
Suomen luonnonsuojeluliitto

Kasviretket hiipuvat, mutta luontoarvot ja luonnonkukat kiinnostavat

Tulin mukaan Luonnonkukkien päivän järjestelyihin Suomen ympäristökeskuksen edustajana vuonna 2010. Koin alusta lähtien Luonnonkukkien päivän järjestämisen tärkeänä osana luontoviestintää, jolla voidaan tavoittaa uusia kohderyhmiä ja aivan tavallisia suomalaisia. Putkilokasvit ovat monille erityisen mielenkiinnon kohde, muisto kouluajoista sekä kasviharrastus on tärkeätä osa suomalaisten luontosuhdetta. Kouluissa kasvioiden, nykyään digikasvioiden, kerääminen on uudelleen tullut osaksi biologian opetusta.

Luonnonkukkien päivän ohjausryhmän tunnelma oli uneliaan lämminhenkinen. Päivän

järjestelyt kulkivat omalla painollaan tuttuja latuja pitkin, mutta uusiin ehdotuksiin kuitenkin suhtauduttiin myönteisesti. Eräs niistä oli viestinnän tehostaminen ja toinen tienvarsi-aiheisen niittokampanjan käynnistäminen.

Heti alusta lähtien oli kuitenkin selvää, että kasviharrastus on hiipumaan päin. Luonto-Liitto ja WWF jättäytyivät pois ohjausryhmästä muutaman vuoden sisällä ja myös oppaiden määrä oli vähenemässä. Työelämän tiivistyminen ja biologian koulutuksen muutos näkyy erityisen selvästi siinä, että nuorilla kasvitieteilijöillä ei ole aikaa järjestää kasviretkiä ja myös omasta lajiosaamisesta ollaan



SYKEN vanhempi tutkija Terhi Ryttäri järjesti Luonnonkukkien retken Espoonlahden Fiskarsinmäelle 17.6.2017. Retkellä oli noin 40 osallistujaa ja leppoisaa kesäinen tunnelma.
Kuva: Riku Lumiaro



hieman epävarmoja. Myös Luonnonkukkien ohjausryhmään on ollut vaikea saada nuorempia toimijoita.

Kasviharrastuksen väheneminen näkyy eritoten retkien määrän vähenemisessä. Vuonna 2011 järjestettiin 144 retkeä eri puolilla Suomea, joita oli vetämässä 168 opasta ja retkille osallistui arviolta 2600 henkilöä. Vuoteen 2019 mennessä retkien ja osallistujien määrät olivat pudonneet lähes puoleen. Koronapandemian johdosta vuoden 2020 retket jouduttiin perumaan. Pandemian jälkeen päästiin palaamaan normaalitilanteeseen kesällä 2022. Tuolloin retkiä järjestettiin kaikkiaan 66, joihin osallistui 647 suomalaista. Myöskin oppaiden määrä on vähentynyt noin puoleen eli 84:ään,

mutta ilahduttavaa oli, että uusia oppaita oli tullut viisi mukaan. Vuosien varrella oppaiden keski-ikä on vanhentunut noin 60 vuoteen.

Aktiivista viestintää on lisätty

Vaikka retkien ja toimijoiden määrä on vähitellen laskenut, emme ole jääneet laakereille makaamaan, vaan pyrkineet aktiivisella toiminnalla nostamaan kasviharrastusta esille. Viestintää on merkittävästi lisätty, verkkosivut on uudistettu vuonna 2019 ja Luonnonkukkien päivälle on perustettu sometilit Facebookiin, Twitteriin ja Instagramiin. Luonnonkukkien päivä on näkynyt erityisen hyvin Ylen kanavilla, ja olen monena vuonna isän-

nöinyt Luonnonkukkien loistetta radio-ohjelmaa Radio Suomessa.

Ohjelman huipentumana voi pitää sitä, että vuonna 2014 Tasavallan presidentti soitti ensimmäistä kertaa suoraan lähetykseen kysyäkseen, mikä keltainen sarjakukkainen kasvi kasvaa tienpientareilla. Lähetyksen aikana kasvi paljastui villiintyneeksi palsternakaksi. Lisäksi Sauli Niinistö kertoi kasviharrastuksestaan ja lempikasvinsa olevan valkolehdokki. Presidentin kasviharrastus nousi kansanväliseksi ja iltapäivälehtien uutiseksi.

Hieman aikaisemmin samana kesänä luonnonkukkien toimijat olivat järjestäneet presidenttiparille kukkaretken Naantalissa. Myöhemmin rouva Jenni Haukio mainitsi haastattelussa sen yhtenä kesän kohokohtanaan.

Tienvarsien niittokampanja käynnistettiin

Keväällä 2011 Luonnonkukkien päivän ohjausryhmä käynnisti tienvarsien niittokampanjan tienpitäjille, hallinnolle ja suurelle yleisölle. Siinä viestittiin hyvistä niittokäytännöistä, lähetettiin tienpitäjille kirje tienpidon kehittämistä luontoa huomioivaksi ja käytiin taapamassa ministereitä.

”Tutkimuksien mukaan kaksi niittokertaa kesässä haittaa sekä kasveja että perhoseja. Tienpientareiden suositeltavin niittoaika olisi elokuun loppupuoli. Mahdollinen alkukesän niitto tulisi rajoittaa vain pientareen tienpuoleiseen osaan, esimerkiksi yhden niitokoneen terän leveydeltä. Se yleensä riittää pitämään tien reunan riittävän avoimena liikenneturvallisuuden vaarantumatta.

Me Luonnonkukkien päivän toimijat ja muut tahot esitämme, että Suomen tienpidosta vastaavat toimijat voisivat harkita niitto-

käytäntöjen tarkistamista. Se toisi myös kustannussäästöjä.”

Toukokuussa 2012 Salpausselän luonnon ystävät, Hämeen ELY-keskus ja Suomen ympäristökeskus järjestivät keskeisille toimijoille ja tiedostusvälineille retken Hollolan kirkkotielle. Retkellä tutustuttiin tieosuuteen, jonka reunoja hoidettiin ympäristöystävällisellä niitolla ja vesakon poistolla. Pientareilla rehottivat kissankäpälät, kangasajuruohot ja monet muut vaarantuneet niittykasvit. Sää suosivat retkeä ja tienvarsien ympäristöystävällinen niitto sai runsaasti julkisuutta.

Tievarsien ympäristöystävällistä niittokampanjaa on jatkettu koko 2010-luvun ajan ja sen hyödyistä on tienpitäjille vuosittain viestitty. Siitä huolimatta uudet käytännöt niittoaikojen osalta ovat yllättävän hitaasti yleistyneet. Ainoastaan kaikkein luontoarvokkaimmilla tieosuuksilla niiton ajan kohtaa on merkittävästi myöhennetty. Sen sijaan suuri yleisö on tullut asiasta tietoiseksi ja yleisönosastopalstoilla ja sosiaalisessa mediassa toivotaan entistä onnekkaammin ympäristöystävällistä tienvarsien hoitoa. Luonnon monimuotoisuuden suojeleminen on nousemassa merkittävänä yhteiskunnallisena tekijänä ilmastomuutoksen rinnalle.

Riku Lumiaro

Biodiversiteetti- ja viestintäasiantuntija
Suomen ympäristökeskus SYKE

Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistyksen Luonnonkukkien päivän retkiä Hyvinkäällä vuodesta 2004 alkaen

Ensimmäinen Luonnonkukkien päivän retki Hyvinkäällä oli 13.6.2004 Kytäjälle. Astrakanin Kalkkivuoreen lähdettiin kolmella pikkuautolla katsomaan tikankontteja ja ihaillemaan valkolehdokkeja.

Vuoden 2005 retki oli lähemmäksi keskustaa Hyvinkäänkylään Uudenmaan maaseutuopiston alueella. Paikalle pääsi myös paikallisbussilla. Osanottajien määrän paljous yllätti, 73 kiinnostunutta. Onneksi meitä oppaita oli kolme biologia: Arto Rantanen, Yrjö Ala-Paavola ja Leila Järvinen. Leila veti LKP-retkiä yli 10 vuotta, Arto ja Yrjö edelleen

yhtäjaksoisesti ja vielä 2023 juhla-retken Palosenkalliolle Noppoon Nurmijärven rajalle. Viime vuosina kolmantena on ollut Matti Nummelin. Lisäksi apuna on vaihtelevasti ollut muitakin Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistyksen hallituksen jäseniä.

Luonnonkukkien päivän retken toisena järjestänä Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistyksen lisäksi on muutamina vuosina ollut Biologian ja maantieteen opettajien liitto BMOL. Viime vuosina järjestäjänä on ollut myös kasvikerho RENTUKKA, joka on Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistyksen kerho.



Arto Rantanen esittelee, kertoo tuntomerkkejä ja muita mielenkiintoisia tietoja kasvista maaseutuopiston laitumien tuntumassa.

Kuva: Yrjö Ala-Paavola



Arto Rantanen opastamassa vuonna 2010 Luonnonkukkien päivän retkeläisiä Hyvinkäänkylässä, opiston vanhojen kasvihuoneiden takana. Kuva: Yrjö Ala-Paavola

Paikallisessa Aamuposti-lehdessä on usein ollut kirjoituksia retkiltämme. LKP-retkistä tehtiin usein tiedote, joka lähetettiin lehteen ennakoon ja toivottiin toimittaja tervetulleeksi retkelle. Viime vuosina on lehden toimittaja ollut harvoin mukana retkellä juttua tekemässä. Nykyään tavallista on se, että olemme itse kirjoittaneet jutun "Lukijan palstalle".

Luonnonkukkien päivän retkistä oli aina ennakkomainoksia Aamupostin ja Aamuposti Viikon Yhdistyspalstoilla, Hyvinkään kaupungin tapahtumasivulla ja yhdistyksen HYYSY FB-sivulla, sekä SLL:n [www-sivuilla](http://www.sivuilla).

Hyvinkään ympäristönsuojeluyhdistys on järjestänyt Luonnonkukkien päivän retken joka vuosi 2004 alkaen, paitsi 2020, jolloin SLL peruutti retket koronan vuoksi. Tilalla oli kasvibongaus kotipihalla.

Yrjö Ala-Paavola on ollut Pohjoismaisen Luonnonkukkien päivän ohjausryhmässä Biologian ja maantieteen opettajien liiton edustajana vuosina 2004–2022.

Yrjö Ala-Paavola



Vuoden 2022 teemalaji mäkitervakko. Kuva: Riku Lumiaro

Vuosittain vaihtuva teemalaji syventää teemapäivän viettoa

Suomessa Luonnonkukkien päivälle valitaan vuosittain teemalaji. Teemalajin valinnan tekee ohjausryhmä. Valinnassa pyritään siihen, että teemalaji olisi löydettävissä ja tunnistettavissa kautta Suomen, Luonnonkukkien päivän tienoilla, eli kesäkuun puolivälissä. Teemalajiksi valitaan myös laji, jolla on tarinansa kerrottavana. Tarina kertoo sen elinympäristöstä, kansanperinteestä, käytettävyydestään tai esimerkiksi kohtaamistaan uhkista. Viime vuosina teemalajin valintaan on lisäksi vaikuttanut vuosittainen Suomen luonnonsuojeluliiton teema. Esimerkiksi vuonna 2022 Luonnonsuojeluliiton teeman ollessa luontokato, valikoitui mäkitervakko (*Viscaria vulgaris*) teemalajiksi tärkeänä ketokasvina. Mäkitervakko on selkeästi vähentynyt, kun sen elinympäristöt ovat hävinneet ja umpeutuneet.

Teemalajiksi tai -lajeiksi on pohdittu vuosien aikana lukemattomia lajeja. Vuonna 2009 mietittiin maakuntakasveja ja vuonna 2014 teemalajin valintaa etsittiin pohjoisten kasvien joukosta, kuten tunturilajeista. Vuonna 2016 pölytykseen ja pölyttäjiin liittyvä kasvilaji tai -ryhmä olivat ehdokaslistalla. Suomen 100 vuotisjuhlavuoden kunniaksi, vuonna 2017 teemalajiksi valikoitui kokonainen kukkakimppu. Teemalajista kysytään ehdotuksia myös retkenjärjestäjiltä. Usein toivottu teema on ollut metsät ja metsälajit.

Teemalaji auttaa tarvittaessa retkikohteen valinnassa ja tuo lisää syvyyttä retken sisältöön. Lajista riippuen, sen avulla voidaan myös korostaa lajien suojelun tarvetta, ja muistuttaa periaatteesta ”pöimi vain silmilläsi”. ●

Luonnonkukkien päivän teemalajit vuosittain

2023	Mustikka	2015	Tupasvilla
2022	Mäkitervakko	2014	Valkohdokka
2021	Keltakurjenmiekka	2013	Matarat
2020	Kotipihlaja	2012	Luhtalemmikki
2019	Lumme	2011	Tähtitalvikki
2018	Metsätähti	2010	Ahomansikka
2017	Juhannustaikojen kukkakimppu	2009	Ketoneilikka
2016	Koiranputki	2008	Kissankäpäli



Siankärsämö. Kuva: Keijo Luoto

Laadukkaita materiaaleja oppaiden ja retkeilijöiden iloksi

Retkenjärjestäjät saavat tilata painatettua materiaalia retkille tueksi ja osallistujille jaettavaksi. Materiaalit ovat olleet suosittuja ja niitä tilataan vuosittain yli puolelle järjestettävistä retkistä.

Materiaaleissa on retkeläisille jaettavaksi tarkoitettu Suomen sata yleisintä kasvia -esite, johon voi merkitä retkellä havaittuja kasveja. Kukin retkiopas voi myös halutessaan ennakkoon täydentää luetteloa retkireittinsä varrelta otaksuttavasti löydetävillä lajeilla. Sadan yleisimmän kasvin lista on aikanaan poimittu Helsingin yliopiston luonnontieteellisen keskusmuseon Kasvimuseon Kastikkatietokannasta, jossa on yli 4,5 miljoonaa kasvihavaintoa. Yleisyys on mitattu laskemalla, kuinka monelta neliöpeninkulmaruudulta (yhteensä 3855) kustakin kasvista on havaintoja tietokannassa. Luonnonkukkien päivän alkuvuosina retkellä havaitut lajit pyydettiin ilmoittamaan Hatikka-havaintopäiväkirjaan. Lisäksi retkenjohtajilta toivottiin palautetta siitä, kuinka monta sadan lajin luettelon kasveista retken aikana havaittiin. Esitetä päivitettiin vuonna 2014, kun lajit jaoteltiin ryhmiin ruohot, heinämaiset, varvut, puut ja pensaat, sanikkaiset. Suomen sata yleisintä kasvia -esitteen on kuvittanut Hanna Välitalo.

Suomen sata yleisintä kasvia -esitteen tarkoituksena on myös innostaa kasvi-harrastukseen retken jälkeenkin, ja antaa osallistujille retkellä löytämisen iloa.

Luonnonkukkien bongauslista Tapanilassa pidetylle retkelle.



Suomen sata yleisintä kasvia -esite ennen ja nyt.

Onpa moni retkenvetäjä laatinut osallistujille oman paikallisen kasvilistan Suomen 100 yleisintä kasvia -esitteen rinnalle.

Luonnonkukkien päivä	Luonnonkukkien päivä	Luonnonkukkien päivä
Tapanilassa 16.6.2019	Tapanilassa 16.6.2019	Tapanilassa 16.6.2019
Bongattavat kasvit	Bongattavat kasvit	Bongattavat kasvit
Typen suosit: Vuohenuppi Koiranpuku Nokkonen Valkopeippi Voiukka	Typen suosit: Vuohenuppi Koiranpuku Nokkonen Valkopeippi Voiukka	Typen suosit: Vuohenuppi Koiranpuku Nokkonen Valkopeippi Voiukka
Kielletyt vieraslajit Lupini Kurtulehtiruusu Jättitatar Jättipatsami	Kielletyt vieraslajit Lupini Kurtulehtiruusu Jättitatar Jättipatsami	Kielletyt vieraslajit Lupini Kurtulehtiruusu Jättitatar Jättipatsami
Haitalliset vieraslajit Tuompihaja Pihinja-angervo Rikkapalsami Paimenmätära	Haitalliset vieraslajit Tuompihaja Pihinja-angervo Rikkapalsami Paimenmätära	Haitalliset vieraslajit Tuompihaja Pihinja-angervo Rikkapalsami Paimenmätära
Piennarten lajeja: Hilrenvirna Albivirna Nyttyjälekinä Pietarylli Rönsyjenikki Nyttyjenikki Aronmätära Seitosaivanen Keltamo	Piennarten lajeja: Hilrenvirna Albivirna Nyttyjälekinä Pietarylli Rönsyjenikki Nyttyjenikki Aronmätära Seitosaivanen Keltamo	Piennarten lajeja: Hilrenvirna Albivirna Nyttyjälekinä Pietarylli Rönsyjenikki Nyttyjenikki Aronmätära Seitosaivanen Keltamo
Hiidenkiven kalli: Keto-orvokki Isomäksäruoho Jäsenruoho Heinätiätamo Nurmistöky	Hiidenkiven kalli: Keto-orvokki Isomäksäruoho Jäsenruoho Heinätiätamo Nurmistöky	Hiidenkiven kalli: Keto-orvokki Isomäksäruoho Jäsenruoho Heinätiätamo Nurmistöky
Suosi luonnonkukkia, kerä niiden stemeniä ja kyvä pihalle! Harakankello Pukkiparta Ahdekaunokki Pihatatar Piharasimo Pihասunio Pitäinäkäärä Siiankärsämo Mäkiköykkö Kullapääru Syytäjuri Itäkkö	Suosi luonnonkukkia, kerä niiden stemeniä ja kyvä pihalle! Harakankello Pukkiparta Ahdekaunokki Pihatatar Piharasimo Pihասunio Pitäinäkäärä Siiankärsämo Mäkiköykkö Kullapääru Syytäjuri Itäkkö	Suosi luonnonkukkia, kerä niiden stemeniä ja kyvä pihalle! Harakankello Pukkiparta Ahdekaunokki Pihatatar Piharasimo Pihասunio Pitäinäkäärä Siiankärsämo Mäkiköykkö Kullapääru Syytäjuri Itäkkö

Suomen luonnonkasvien monimuotoisuus -esite on myös materiaalitarjonnassa ja tarkoitettu retken osallistujille jaettavaksi. Esitteessä käsitellään luonnonkasvien monimuotoisuutta, uhkia ja vieraslajinäkökulmaa sekä sitä, miten jokainen voi ylläpitää esimerkiksi kotipihaansa monimuotoisuutta. Esite tuotettiin kansainvälisenä Luonnon monimuotoisuuden teemavuotena 2010. Esitettä päivitettiin vuonna 2011. Esitteen graafisesta ulkoasusta vastaa Marianne Katainen ja Jari Kostet.

Retkiviestintää materiaaleissa tukee pikkujuliste. Se on A4-kokoinen juliste Luonnonkukkien päivästä, jonka alalaitaan retkenjärjestäjä voi itse lisätä oman retkensä tiedot. Pikkujulisteita voi viedä sopiville ilmoitustauluille esimerkiksi kirjastoihin ja kauppoihin hyvissä ajoin ennen retkipäivää.



Luonnonkukkien päivän esitteitä.



Vita näckrosor (*Nymphaea*)

TEMAVÄXTER FÖR DE VILDA BLOMMORNAS DAG 2019

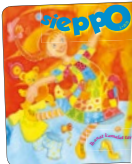


Ketoneilikka (*Dianthus deltoides*)

Luonnonkukkien päivän teemalaji 2009

Tuoksuökött!

Qualitative arentaan mikään
olette pieni purkki (esim. liljapurkki
on hyvä). Tähtiväna on et-
sä luonnosta erillään tuoksuja, ja
panna ne purkkiin. Purkkiin voidaan
ettää esim. kasveja, sammalta,
kannaa jne. Elävistä kasveista
kannattaa neuvota ottaman ajan
päättömän oia. Pääte voi haluta-
sa kaataa vähän vettä, josta tuok-
su voimistuu. Poikkeus arvioluon-
Luonnonkukkien päivän tuoksu on
valmis - tuoksuille voi vielä keksiä
oivaa nimiä.



Lasten kanssa kasviretkellä

Vinkkejä retken vetäjälle

SÄMÄN VÄXOR KLASSISKA RANGIG DE ÅRIGA RESAUPPER TEEMAJÄR SEFFOR KÄRREKIVIA VÄXELTÄ 2011.
TOMATYÖR SUOMEN LUONNONKUKKIPÄIVÄ JA LUONNONKUKKIPÄIVÄN OVIÄRTÄMÄKÄLLE.
©PFC NINA, 2011.

Teemalajista teetetään vuosittain postikortti, jonka kuvittaa Jari Kostet ja taittaa Marianne Katainen. Postikorttia on tuotettu viimeiset kymmenen vuotta. Sen suunnittelusta löytyvät ensimmäiset kirjaukset vuodelta 2012, jolloin on mietitty kuinka postikortin avulla tieto Luonnonkukkien päivästä välittyisi helposti ihmiseltä toiselle ja postikortti olisi helppo jättää ”muistoksi” näkyville esimerkiksi ilmoitustaululle. Postikortti onkin ollut suosittu teemapäivän materiaali. Retkiopas jos toinenkin on kertonut kuinka: ”Korteista osallistujat ovat erityisen mielissään, ja moni sanoi lähettävänsä niitä etenkin lapsenlapsilleen: toimivaa tiedotamista!”

Edellisten lisäksi Luonnonkukkien päivän verkkosivuilta on tulostettavissa vuosittain kyseisen vuoden teemalajista laadittu esite. Teemalaji-esite on tarkoitettu oppaiden taustamateriaaliksi. Esitteen graafisesta ulkoasusta vastaa Marianne Katainen ja Jari Kostet. Teemalaji-esitteessä kerrotaan muun muassa vuoden teemalajin tuntomerkit, elinympäristövaatimukset ja lajin käytöstä kansanperinteessä.

Tulostettavissa on myös Lasten kanssa kasviretkellä -esite, johon on koottu retkenvetäjille vinkkejä siitä, miten lapsia ja perheitä voi huomioida kasviretkillä. Esitteen graafisen ulkoasun on suunnitellut Metsähallitus.

Suomen 100 yleisintä kasvia- ja Suomen luonnonkasvien monimuotoisuus- ja teemalaji -esitteet on laadittu myös ruotsinkielisinä, sillä etenkin alkuvuosi- na eri puolella Suomen järjestettiin myös ruotsinkielisiä tai kaksikielisiä Luonnonkukkien päivän retkiä.

Retkioppaita on haluttu muistaa myös erilaisin oppaille tarkoitetuin tuottein. Vuonna 2005 Luonnonkukkien päivän retkenvetäjät saivat ilmoittautuessaan T-paidan. T-paidasta painatettiin erilaisia versioita eri vuosina. Vuonna 2007 kaikkien ostettavissa oli Erik Bruunin Luonnonkukkien päiväksi suunnittelema T-paita, jonka selässä oli teksti ”Luonnonkukkien päivä” pohjoismaisilla kielillä. Vuosina 2010 ja 2011 retkenvetäjille teetettiin kalastajanhatun mallisia lakkeja Luonnonkukkien päivän suomenkielisellä ja ruotsinkielisellä logolla varustettuna. Vuonna 2012 oppaille aloitettiin teettämään teemapäivän logolla varustettuja nimikylttejä, kunnes näistä muutaman vuoden kuluttua luovuttiin. ●

Tilaa oma luonnonkukkien päivän t-paita!

Erik Bruunin Luonnonkukkien päiväksi suunnittelema T-paita. Selässä teksti ”Luonnonkukkien päivä” pohjoismaisilla kielillä.

Koot: S, M, L, XL, XXL
 Hinta: 19,90
 Tilaa t-paita osoitteesta tuki@sil.fi tai puhelimitse p. (09) 2280 8333.



Yhteystiedot:
 Suomen Luonnonsuojelun
 Tuki Oy
 Kotkankatu 9
 00500 Helsinki

Suomen Luonnonsuojelun Tuki Oy on Suomen Luonnonsuojelun omissa kaupallisissa organisaatioissa. Tuen tavoitteena on kerätä varoja suomalaisiin luonnon- ja ympäristönsuojelutyöhön.





Seuraavan sukupolven retkenvetäjiä. Kuva: Marja Haatanen

Luonnonkukkien päivän suojelijat

Luonnonkukkien päivällä on ollut useita suojelijoita vuosien varrella. Teemapäivän suojelijana toimi vuonna 2009 silloinen ympäristöministeri Paula Lehtomäki ja vuonna 2010 opetusministeri Henna Virkkunen.

Vuonna 2007 Luonnonkukkien päivän viettoa suojeli tasavallan presidentti Tarja Halonen. Tuolloin Luonnonkukkien päivän järjestäjätahojen edustajat vierailivat elokuisella pihakasviretkellä Kultarannassa. Iloinen yllätys oli Kultarannassa kevyemmin hoidetun luonnon määrä ja lajiston runsaus alueella. Muutaman tunnin mittaisella retkellä asiantuntijamme löysivät 127 lajia.

Opetusministeri Henna Virkkunen
Luonnonkukkien päivän (20.6.) suojelijan tervehdys

Hyvät kukkien ystävä!

"Kauniisti joka pihakkaa koristaa kukkanen."
Kouluisten kesälatumille kirmailuun liittyy vahvasti kuva vuosikymmenten takaisista perinnemaisemista ja lajien moninaisuudesta. Aika ei valitettavasti ole kohdellut tuota kuvaa parhaalla mahdollisella tavalla. "Niityt vihannovat" entistä vähäisempinä ja entistä suppeammalla lajistolla.

Olen hyvin iloinen, että arvokkaita perinnemaisemia - ja samalla uhanalaista lajistoa - elvytetään ja vaalitaan taloustoimilla. On muistettava, että vastuu luonnosta ja sen monimuotoisuudesta, ympäristöstä ja kulttuuriperinnöstä kuuluu kaikille, kuten oma perustuslakimekin meitä velvoittaa.

Luonnonkukkien ja muiden lajien monimuotoisuuden vaalimisella on esteettisyyden lisäksi muutamakin merkitys. Parhailtaan vietetään YK:n kansainvälistä luonnon monimuotoisuuden vuotta. Vuoden yhteydessä on erityisesti tähdennetty monimuotoisuuden ja ilmastonmuutokset välisiä yhteyksiä. Näin tulevat selkeämmin esiin lajiston kirjon säilymisen laajimmat ekologiset, taloudelliset, kulttuuriset ja poliittiset vaikutukset.

Vaalimiseen ja vastuunottoon on helpompi sitoutua, kun luonnosta ja sen lajistosta tiedetään. Tiedon siemienä on hyvä kylvää jo mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Peruskouluissamme käytössä olevien valtakunnallisten opetussuunnitelmien perusteiden mukaan kouluissamme tulee opetella oman lähiympäristön tavallisimpia kasvilajeja sekä maasemia ja ihmisen vaikutusta ympäristöön. Lajiston kerääminen on jälleen osa koulujen ympäristö- ja luonnon tiedon sekä biologian opetusta. Kerääminen tehdään ohjatusti ja samalla kiinnitetään huomiota kestäväin kehityksen näkökulman omaksumiseen.

On tärkeää, että lapset ja nuoret ohjataan tunnistamaan kasveja mutta myös laajemmin ymmärtämään luonnon ympäristön rikkautta ja kauneutta ja arvostamaan sitä. Sitä kumpuaa vastuullisuus luontoa kohtaan sekä monimuotoisuuden merkityksen ymmärtäminen meidän kaikkien hyvinvoinnilla.

Yhteispohjoismaista Luonnonkukkien päivää on vietetty Suomessa 2000-luvun alkupuolelta lähtien. Opetettuja retkiä -luonnossa ja pihoilta - järjestetään tänä vuonna sata ympäri Suomea. Tapahtumana lienee ohjannut kukissa piilevä ihmeellinen voima ja niiden kyky tuottaa iloa.

Nautinnollisia kukkaisretkiä ja kaunista kesää kaikille!

Henna Virkkunen



Kultarannassa 2007. Kuva: Tasavallan presidentin kanslia



Tasavallan presidentti Tarja Halonen on vuoden 2007 Luonnonkukien päivän suojelijaksi. Päivän teemaan liittyen ryhmä kasvintuntijoita tekee loppukesästä retken Kultarantaan, jossa tutustutaan puutarhan luonnonkasveihin. Osallistuvatko luonnonkukat vastustamattomiksi puutarhanhoidon ystävä Tarja Haloselle? Vastaus selvä seuraavassa numerossa...

Presidentti kasvioppaana

Elokuun kahdeksas on Naantalın Kultarannassa yksi kesän kuumimmista päivistä. Raikkaan omenahulusiilisen ja keskusteluhetken jälkeen on juuri lähdey retkelle. Hiekkakäytävä rapisee. Luonnonkukien päivän järjestäjillä on oppaana maan tunnetuimmassa kesäpäiväissä itse tasavallan presidentti Tarja Halonen.

Helsingin yliopiston Kasvimuseon johtajan **Pentti Uotilan** katse käy pienterällä. Kädeksällä hänellä on botanisten käyttämä kasviantokortti. Siinä on jo muutama merkintä, piharatamo ja rönnyleikki.

Presidentti ja puolisonsa **Pentti Arajarvi** kulkevat rauhallisesti ja presidentti kertoo Kultarannan viljeilytoiminnasta. Vieressä on kymmeniä omenapuita, kasvinaita ja kasvihuoneita. Omenavaiusaste on ilmeisen korkea.

Presidentti toi mehiläiset Kultarantaan

Sitten opas johdattaa nurmikon poikki ensimmäiselle luonnonkasvikoltelelle, jossa jouskassa syötyä jo kevyitä kammiovärnäitä. Puistourmikkaiden keskelle on jälleto aikoen satossa luonnonlilla pieni mäkinäkijärjanne. Sen ketoreunuksesta löytyy luonnonkukia, joita nyt suoraan tulvattaa Uotilan ylläpitämälle listalle. Ammatitansitit luettelevat lajeja. Vähenevää ketamataarakin. Presidentti kiinnittää yhtyeisen huomion kissankalohiin ja kertoo, että nykyinen presidentinpari on tuonut mehiläispesti Kultarantaan.

Jokainen presidentti tekee vuoroollaan Kultarannassa pieniä muutoksia. **Kolvisen** aikana tehtiin lentopolkententä. **Ahlsaaren** aikana tulivat laajan alueen kalikunnevoiksi

golfauotot. Halosen kaudella on tullut muun muassa mehiläiset, joiden vihreitä pesimälaituot näkyvyytän nyt harjanteella ja aukuksia pyörittävä pölytämässä ja ravinnonetsinnässä edessämme kukilla. Presidentti kertoo, että mehiläisten hoito on uskottu ulkopuoliselle osaajalle.

Ryhmä venyy ja osa jää välillä jälkeen. Jopa ammatilliset käyttäytyvät kuin ketkä tahansa yleisölekkiliset. Opas etenee silti rauhallisesti kertotellen ja kirjajoukko saa kaulalla tässäkin tapauksessa parhaat jutut.

Presidentti Halonen tuntee selvästäkin kasveja. Hän kertoo keränneensä ja tentinneensä kottulaikanaan kasveja ja tuo yleisvistyvistä kantaia edelleen. Tieteellisiä nimiä on edelleen muistassa. Moniko suomalainen tuntee *Piantaco majora*? Monikin, jos vain kerrotaan, että kyseessä on piharatamo.

Hovitaiteilijan suosikkipaikka

Yleisesti on tiedossa presidentin kiinnostus puutarhavielyyn. Kuljemme ohi loistavan monilajisen kukkatarhan, joka on presidentin itä värällisen muotokuvan maalaaneen **Rafael Wardin** suosikkipaikka. Kukkaloisto tuo mieleen muotokuvan keltaisen hehkuun.

Keltaisia ovat myös kanadapipiskun kukat, joita presidentti kysyy asiantuntijoiden mielipidettä ja saakin sen. Paikotellen karukalaista saatava olla riesaa.

Sitten seuraa jotakin yllättävää. Presidentti

johdattaa vieraat henkilökkunnan sosiaalilätojen viereä olevari, ensi ajatuksella vaatimaton kalion lärele. Se on reunaanen ehkä metrin korkea eikä paljon yksikä suuempipi pinta-alaltaan. Entä tässäkö tämä nyt sitten on... Mutta innostus valtaa asiantuntijan, kun katse kiertää lajistossa. Presidentti on selvästi pannut merkkeille kaikkiallon laiston kinnostavuuden ja tarjolee nyt vieraille pienen kasviopetuksen. **Henry Wäre** valokuvaa jo liukakarvisten komeaa pehhoa. Kalkkioleloja on paljon. Joku huomaa komean malarakittäjän toukan ja Halonen osoittaa luonnonmestustaan nimeämällä vähälukuisen ja suloisen jänönapilan. Seuraa ryhmäkyrytyä. Kalkkiolelo on paastuneiden ammattibotanistien mielenä edustaa.

Tässä vaiheessa presidenttiä on odotettu jo heikeltä aikaa seuraavien vieraiden vastaanottoon. Hän tervehtii vielä kaikkia ja poistuu noin puolen tunnin pihakaviretken jälkeen tehtäväänsä.

Metsäntunturia ja muotopuutarha

Kultarannan puutarhian Sari Taskinen on kuitenkin lupautunut jatkamaan opastusta. Matkalla linnaemielde neuvotetaan tien pientareilla tummatulitukan komea kukkavarsi. Uotilan kynä käy taas, pöimihierakka havaitaan myös.

”Onko kenelläkään muovipussia?” Uotila on päättänyt työntäydä Kasvi-

”Joku huomaa komean malarakittäjän toukan ja presidentti osoittaa luonnonmestustaan nimeämällä vähälukuisen ja suloisen jänönapilan.”

musoon kokoelmia näyttöellä Kultarannasta. Pussi löytyy ja professori tallentaa totuudella koulutulla apiloita muistuttavan ketukukkaisen kasvun jaurineen. ”Nurmiallanen”, hän myhäilee tilanteita.

Maasto alkaa kohota ja saavumme laajempaan männikköön. Maasto käy yhä luonnonlillaismmäksi. On kalleita ja metnostunturia. Sivuatamme mäen huipulla rise viika jaurineen. **Lars Sondin** suurenmielinen granitiililman, ja laisvedumme linnaantien jyrkkälle rinteelle. Kuin häivähdyä Kolm rinteiden tapaisista kansallismaisemasta. Tuntuu hienolta, että Kultarannassa on kunnon metäisiä kuin muistutuksena sen asukalle ja vieraille maamme luonnonarvoista. Valkoisen kurjenkello kirjautuu luetteloon.

Merenrannan kautta kiertämme muotopuutarhaan, joka on maamme hienoimpia. Se edustaa maamme puutarhaosastusta tyfikkäästi.

Kävelyn ohessa todettu 127 luonnonkasvilajia myöhemmin retkikuntamme päätäretken Kultarannan perustajan **Alfred Kordelein** puatsaan jurelle. Hyvä alku, ja ties vaikka lajiluettelo saati jätkö. Kultarannan kirjastossa on nyt tunnistusapuna Suuri Puhjolan Kanvio. Voimme sen tuliaisiksi.

MATTI NIEMINEN

Lisää kuvia ja lajiluetto Kultarannassa haavoittavista kasveista: www.sif.fi/luonnonkukat

Tarja Halosen retken tunnelmat Luonnonkukien päivän lehdessä 2007.

Vuonna 2012 Luonnonkukkien päivän suojelijana toimi ympäristöministeri Ville Niinistö.

Presidentti Sauli Niinistö on toiminut Luonnonkukkien päivän suojelijana useampana vuotena (2015, 2016 ja 2017). Jo kesäkuussa 2014 Presidentti Niinistö sekä rouva Haukio kutsuttiin yksityiselle luonnonkukkaretkelle Naantalın Kuparivuorelle. Presidenttipari pääsi retkellä ihastelemaan muun muassa käärmeenpistoyrttiä (*Vincetoxium hircundinaria*), joka kasvaa Saaristomeren rantakivikoissa ja mantereella ainoastaan muutamalla paikalla Turun seudun lämpimillä kalliomäillä.



Luonnonkukkien päivän koordinaattori Hannu Klemola keskustelee presidentti Sauli Niinistön kanssa Naantalın luonnonkasveista. Kuva: Riku Lumiaro

Tasavallan presidentin tervehdys



Meidän suomalaisten on aina väliin vaikea muistaa sitä, että Suomen luonto on ainutlaatuinen. Arkipäiväiseksi muuttuvan lähimaiseman hienoutta ja yksityiskohtia sekä kausittaista vaihtelua ei aina osata arvostaa. Itselleni luonto tarjoaa jatkuvasti hämmästeltyä. Kylmän talven jälkeen mullasta versoo sinikkäästi uutta elämää, sama maaperä antaa ravinnon niin erilaisille kasveille.

Luonnonkukkien päivä on yksi mainio tapa tuoda esiin Suomen luonnon monipuolisuutta. Opetettujen kasviretkien avulla on mahdollista lisätä kasvintuntemustamme sekä houkuttella uusia ihmisiä kasvinharrastuksen pariin. Tietoisuus ympäröivästä luonnostamme lisää myös tietoisuuttamme siitä, miten toimenne vaikuttavat luontoon.

Tänä vuonna Luonnonkukkien päivää vietetään sunnuntaina 19.6. Tuolloin eri puolilla Suomea tullaan järjestämään lähes 100 kasviretkä. Tämän vuoden teemalajina on kulttuurin seuralainen, perinteikäs koiranputki. Koiranpuken herät, valkoiset kukat ilahduttavat teiden varsilla, peltoilla ja pihapiireissämme.

Toivon, että Luonnonkukkien päivänä mahdollisimman moni tarttuu tilaisuuteen lähtä tutustumaan kesäisen luonnon ihmeisiin ja väriloistoon. Kukkin bongaamisen ei tarvitse myöskään jäädä tuohon yhteen kertaan – Suomen luonto tarjoaa meille ihmeitään keväästä syksyyn saakka. Luonnonkukkien bongaaminen on helppo aloittaa tutuilla kasveilla ja saapa tuosta mukavan yhteisen harrastuksen isommallekin perheelle – uuden oppiminen tuo onnistumisen iloa sekä lisää tiedonjanoa niin isoille kuin pienille.

Toivotan kaikille vuoden 2016 Luonnonkukkien päivään osallistujille ja retkiä vapaachtoisesti vetäville kasvinharrastajille viihtyisiä hetkiä kukkien parissa!

Sauli Niinistö

Sauli Niinistö
Tasavallan presidentti
Luonnonkukkien päivän suojelija 2016–2017



Koiranputki. Kuva: Lotta Kempainen



Vuoden 2018 teemalaji metsätähti. Kuva: Irma Kortekallio

Teemoja ja yhteistyötä

Teemapäivä on useina vuosina tehnyt myös yhteistyötä eri kampanjoiden ja toimijoiden tai teemojen kanssa.

Vuonna 2010 Luonnonkukkien päivän tukijana toimi VR osana Luonnonsuojelu-liiton ja VR:n yhteistä Matkalla maise-maan – luonnollisesti -hanketta. Valta-kunnallisessa hankkeessa hoidettiin harvinaistuneita perinnemaisemia, kuten niittyjä, ketoja ja metsälaitumia yli 50 kohteella ympäri maan. Luonnonkukki-en päivän retket sopivat hyvin järjestettäväksi edellä mainituilla hoitokohteilla.

Tienvarsiniittoon liittyvä problema-tiikka ja kasvien suojeluasiat ovat olleet Luonnonkukkien päivässä mukana monena vuonna. Vuoden 2011 huhtikuussa Luonnonkukkien päivän toimijat ja muut tahot lähestyivät maamme teidenpitäjiä kirjeellä ”Arvoisat tienpitäjät”. Kirjeessä ehdotettiin, että maanteiden pientareet niitettäisiin vain kerran kesässä luonnon monimuotoisuuden suojelemiseksi.

Vuonna 2012 tämän tärkeän aiheen esilläpito jatkui ja asioiden edistämiseksi Luonnonkukkien päivän toimijat (yhdyshenkilö Pertti Uotila), Suomen luonnonsuojeluliitto (Hannele Ahponen) ja Suomen ympäristökeskus (Ilpo Mannerkoski ja Riku Lumiaro) järjestivät maastoretken Hollolan kirkkotielle toukokuun lopulla. Retkellä tutustuttiin pai-kan päällä tienvarsien ympäris-töystävällisiin niittokäytäntöihin, joilla turvataan luonnonkasvien säilymistä. Lisäksi keskusteltiin niiton vaikutuksista kasvistoon ja hyönteisiin. Mukaan kutsuttiin tienpitäjiä ja tiedotusvälineiden edustajia. Toimittajat saivat tutus-tua asiantuntijoiden esittelemänä maanteiden varsien monimuotoi-seen luonnon kirjoon.

Vuonna 2017 Luonnonkukkien päivä juhli Suomen 100 vuotista taivalta. Tuolloin teemapäivä jär-jestettiin poikkeuksellisesti lau-antaina 17.6., jotta se saatiin so-pimaan paremmin Suomen juh-lavuoden ja Luonnon päivien

Arvoisat tienpitäjät

Joulukuussa 2010 julkaistun Suomen neljännen uhanalaisuusarvioinnin mukaan (Punainen kirja) ensimmäistä muutamaa uhanalaista kasvi- ja eläinlajia ei ole metelöity eikä perneympäristössä ja muissa ilmiin muuttamissa ympäristöissä. Suomen lajisto uhanalaista, mutta suojelulla on voitu merkittävästi hidastaa luonnon monimuotoisuuden vähenemistä maassamme.

Suojela ei aina merkitse suojelualueiden perustamista, vaan hyvin monenlaisilla toimilla voidaan parantaa luonnoton tilaa. Yksi niistä liittyy tienvarsien niittämiseen ja niiton ajankohtaan.

Monet maanteiden pientareet niitetään nykyisten ohjeiden mukaan kaksi kertaa kesässä: ensimmäisen kerran juhannuksen aikoihin ja toisen kerran heinä-syyskuussa. Liian aikaisin tehty ja voimaperäinen tienvarsien niitto kuitenkin osataan ohjata monia uhanalaisia kasveja ja eläimiä sekä heikentää moisen väen tavallistenkin lajien elinkykyä.

Esimerkiksi kuivilla kedolla ja harjujen paahdeympäristöissä elävät kiskankäpälä ja kangasajuruoho kuuluvat kasvistonme avaralajisiin, joista monet uhanalaistuneet hyönteislajit ovat riippuvaisia. Niitä molemmat silmälläpidettäviksi luokitellut kasvit kasvavat vielä yleisesti teiden varsilla.

Tutkimuksen mukaan kaksi niittokertaa kesässä haittaa sekä kasveja että perhovia. Tienvarsien niittämisen suositellavin niittokäytäntö olisi elokuun loppupuoli. Mahdollinen alkukodin niitto tulisi rajoittaa vain pientareen tienpuoleiseen osaan, esimerkiksi yhden niittokoneen terän leveydellä. Se yleensä riittää pitämään tien reunan riittävän avoimena liikenneturvallisuuden vaarantamatta.

Me Luonnonkukkien päivän toimijat ja muut tahot esitämme, että Suomen tienpitäjät vastavat toimijat voisivat harkita niittokäytännön tarkistamista. Se toisi myös kustannussäästöjä.

Varaattina viikkoa ennen julkaisun vieremistä Luonnonkukkien päivän tavoitteena on kasvistonmuutos ja harvinaisten eläinten sekä yhtiön luonnonkukemusten suojeleminen mahdollisimman monella. Luonnonkukkien päivän järjestävät yhteistyössä Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Natur och Miljö rf, Suomen Biologian Seura Vanamo ry, Societas pro Fauna et Flora Fennica rf, Meneillään Luonnonpalvelut, Luonnonmuutoksen keskeisimmän kasvuston, Suomen ympäristökeskus, Biologian ja maantieteen opettajain liitto BMOL ry, Kasvityöryhmä, Luonto-Liitto ry ja WWF Suomi.

Kunnioitavasti 4.4.2011. Helsingissä

Heikki Toivonen

johtaja, puolestaan
Suomen ympäristökeskus

Jukka Talvitie

puheenjohtaja
BMOL ry

Christell Åström

osittain
Natur och Miljö r.f.

Risto Sulkava

puheenjohtaja
Suomen luonnonsuojeluliitto

Leo Stranius

puheenjohtaja
Luonto-Liitto

Carl-Adam Haggström

puheenjohtaja
Societas pro Fauna et Flora Fennica

Kimmo Saarinen

johtaja, osittain
Albergia- ja ympäristöinstituuti

Tapio Rintanen

johtaja
Kasvityöryhmä

Rauno Väinänen

johtaja
Meneillään Luonnonpalvelut

tapahtumien kanssa yhteen. Samana päivänä ja seuraavana yönä 17.6/18.6. nimittäin järjestettiin erilaisia retkiä Metsähallituksen koordinoiman Luonnon päivät 2017 -hankkeen merkeissä. Päivän/yön retkien teemana oli ”Rakastu kesäyöhön”. Mainonnan ja näkyvyyden suhteen Luonnonkukkien päivä teki yhteistyötä Metsähallituksen ja muiden toimijoiden kanssa. Myös Luonnonkukkien päivän retkien ilmoittaminen kytkettiin osaksi Luonnon päivien tiedotusta sekä karttapohjaista ja reaaliajassa päivittyvää tapahtumakalenteria, josta muutkin Suomea juhlivat löysivät tapahtumat helposti. Luonnonkukkien päivän retkien järjestäjiä informoitiin ilmoittautumisen yhteydessä karttapalvelusta, jonne hekin pystyivät itsekin ilmoittamaan retkensä.

Suomen juhluvuoden kunniaksi Luonnonkukkien päivän teemalajeina oli kokonainen kimppu kasveja. Kauniiseen kukkakimppuun oli kiedottu seitsemän juhannuksena kukkivaa kasvia: harakankello (*Campanula patula*), heinätahtimö (*Stellaria graminea*), hiirenvirna (*Vicia cracca*), metsäkurjenpolvi (*Geranium sylvaticum*), niittyleinikki (*Ranunculus acris*), nurmitädyke (*Veronica chamaedrys*), ojakellukka (*Geum rivale*).

”Juhannuskimppun kukat ovat esi-merkki keskikesän kukkaloistosta, ja juhannustaikoja tehdessään voi tyynyn alle kerätä monia muitakin Suomen suvesta löytyviä kukkia”, kertoi tuolloin Luonnonkukkien päivän koordinaattori Marja Haatanen.





Oman paikkakuntasi retkitiedot löydät 8.5. alkaen osoitteesta: www.sil.fi/luonnonkukat.

Luonnonkukkien päivä juhlii Suomea lauantaina 17.6.2017

Yhteispuhjoisista Luonnonkukkien päivä on Suomessa vietetty vuodesta 2003. Päivän tavoitteena on kasvututemuksen ja -harrastuksen edistäminen sekä yhteisten luontokokemusten tarjoaminen. Suomessa tämä toteutuu vuosittain lähes 100 kasvierkeen voimin!

Myös Luonnonkukkien päivä juhlistaa 100-vuotiaa Suomea ja on osa Luonnon päivää. Suomen juhluvuonna Luonnonkukkien päivän suujeijana toimii tasavallan presidentti Sauli Niinistö ja teemalajeina on kokonainen kimppu kasveja. Kauniiseen kukkakimppuun on kiedottu seitsemän juhannuksena kukkivaa kasvia.

Juhlista kanssamme Suomea ja sen kaunista luontoa osallistumalla Luonnonkukkien päivän retkelle!

Teemalajeina ovat:

- Harakankello (*Campanula patula*)
- Heinätahtimö (*Stellaria graminea*)
- Hiirenvirna (*Vicia cracca*)
- Metsäkurjenpolvi (*Geranium sylvaticum*)
- Niittyleinikki (*Ranunculus acris*)
- Nurmitädyke (*Veronica chamaedrys*)
- Ojakellukka (*Geum rivale*)

Onia kokemuksia Luonnonkukkien päivän retkeltä voit kydä jakamassa Luonnonkukkien päivän facebook-sivulla, facebook.com/luonnonkukkienpaiva ja lisää aiheesta löydät myös Twitteristä [#luonnonkukat](https://twitter.com/luonnonkukat).

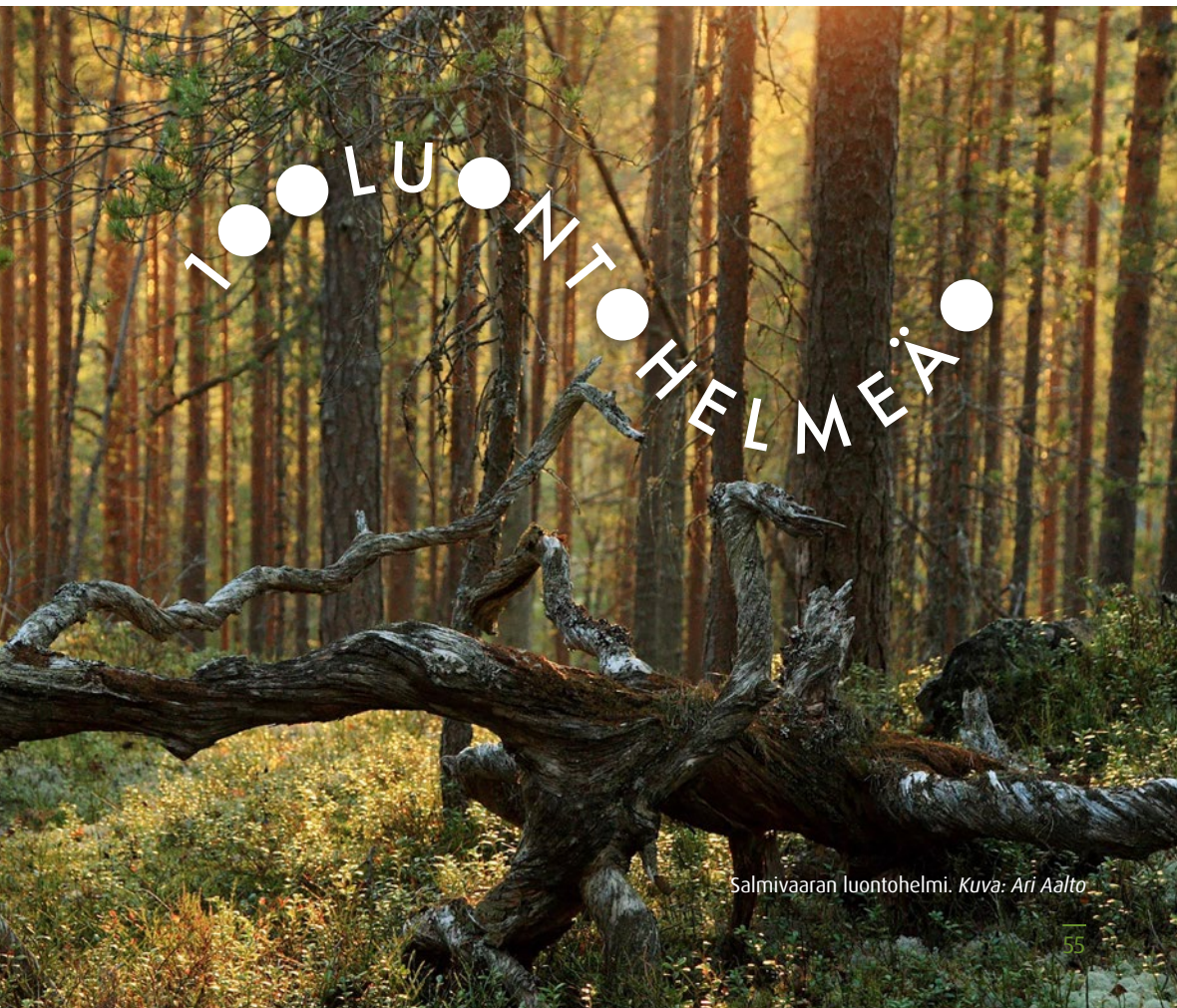
Luonnonkukkien päivä järjestää yhteistyössä Suomen luonnonsuojeluyhdistys, Suomen Biologian Seuran, Suomen pro fauna et flora Seuran, Metsäbiologian Luontopäivät, Luonnonhistorian tutkimuskeskus, Suomen ympäristökeskus sekä Biologian ja luonnonhistorian seuran kanssa.

Suomen luonnonsuojeluyhdistys      

Luonnonkukkien päivän 2017 mainos Naturassa.

Samaisena vuonna moni järjesti Luonnonkukkien päivän retken 100 Luontohelmeä -kohteella. Suomen luonnonsuojeluliiton 100 luontohelmeä -kampanjassa, Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhla-vuoden kunniaksi valittiin 100 arvokasta luontokohtetta ympäri Suomea. Hankkeen tavoite oli nostaa esiin uusia hienoja luontokohteita ja tehdä niitä tutuksi erilaisen taiteellisen toiminnan ja perinteisemmän luontoretkeilyn avulla. Luontohelmet valittiin huolella ja ne edustivat niin

maantieteellisesti kuin luonnoltaankin mahdollisimman hyvin koko Suomea. Iso osa luontohelmistä oli suomalaisille tuntemattomia uusia elämyksiä. Helmien joukossa oli myös tuttuja luontokohteita, mutta niiden olemassaoloa ja luonnontilaa uhkaavia muutoksia haluttiin tuoda esille. Kampanja halusi houkuttaa suomalaiset luontoon nauttimaan ja vaikuttamaan, sekä muistuttaa, kuinka luonto on suomalaisille tärkeimpiä asioita itsenäisydessä. ●



Salmivaaran luontohelmi. Kuva: Ari Aalto



Vuoden 2017 teemalajeja: nurmitädyke (*yllä*),
heinätähtimö (*alla*) ja hiirenvirna (*oikealla*).



Kotipihojen luonnonkukkia

Luonnonkukkia on saanut etsiä myös kotipihoilta. Vuosien 2007–2010 Luonnonkukkien päivinä kannustettiin opastettujen kasviretkien lisäksi ihmisiä tutustumaan myös oman pihansa luonnonkasveihin. Pihakasviretken sai luonnollisesti tehdä myös ystävän pihalle tai johonkin muuhun kiinnostavaan pihapiiriin. Retkeä pihakasvien pariin vinkattiin sopivaksi esimerkiksi perheen yhteiseksi hetkeksi. Kotipiharetkely oli oivallinen vaihtoehto myös niille, jotka eivät päässeet osallistumaan opastetuille retkille. Pihakasviretkellä osallistujat tutkivat itsenäisesti pihansa kasvistoa ja lähettivät lajilistan Luonnonkukkien päivän järjestäjille joko verkkolomakkeella tai postitse. Kotipihojen havaintoja kannustettiin ilmoittamaan samalla myös Helsingin Kasvimuseon Hatikka-tietokantaan.

Vuonna 2007 pihoillaan retkeilleistä 370 ilmoitti löytämänsä lajit (19 500 havaintoa). Lajeja ilmoitettiin yhteensä 512. Niistä 147 tavattiin vain kerran, mutta 12 lajia löytyi yli 300 pihalta. Eniten havaintoja oli piharatamosta (*Plantago major*). Osallistujat kertoivat löytäneensä pihoiltaan enemmän kasveja kuin olivat odottaneet. Haastava lajinmääritys oli ollut myös palkitsevaa: ”Orvontädyke haki pisimpään nimeään, mutta löytyi lopulta kuitenkin”, kertoi retkeilijä Pyhäjoelta. Siilinjärveltä taas kerrottiin kuinka ”Pihakasviretki oli ihanteellinen luontopäivä koko perheelle ja ojakellukan löytäminen oli iloinen yllätys.”

Seuraavana vuonna tietoa pihakasviretkistä levitettiin edellisvuotta aikaisemmin ja useampaan lehteen, ja havaintoja kertyi 18 000. Vuoden teemalajista, kiskänkäpälästä havaintoja saatiin yllättävän vähän siihen nähden miten yleinen, ja epäilemättä monien hyvin tuntema, laji se edelleen oli. Verkkolomaketta käyttävä osallistuja pääsi heti katsomaan, mitä muualla Suomessa oli pihoilta löydetty. Postitse järjestäjille lähetetyt havainnot siirrettiin samaan tietokantaan kuin verkkolomakkeen välityksellä saadut tiedot.

Vuonna 2009 havaintoja saatiin enää noin 2000. Suurin syy havaintomäärien vähäisyyteen oli luultavasti siinä, ettei Luonnonsuojelija-lehdessä enää ollut paperista havaintolomaketta, vaan havainnot sai ilmoittaa vain verkon välityksellä. Tämän lisäksi innokkaimmat olivat jo varmasti tutkineet aiempina vuosina oman pihansa kasvilajit. ●

Kerro meille, mitä pihallasi kasvaa!

Lähde Luonnonkukkien päivänä 15.6. retkelle omaan pihapiiriisi. Jos oman pihakasvit tulivat tutuiksi jo viime vuonna, voit mainiosti tehdä retken myös ystävän tai naapurin pihamaalle. Perusteellisesti tutkimalla pihalta saattaa löytyä tänä vuonna uusiakin kasvilajeja.

Tunnistamisessa ovat hyvänä apuna kunnollinen kasvio ja viereisen lomakkeen lista Suomen sadasta yleisimmästä kasvilajista.

Ilmoita löytämäsi kasvilajit viimeistään tiistaina 17.6. JOKO

- internet-lomakkeella osoitteessa www.hatika.fi/luonnonkukat TAI

- viereisellä lomakkeella osoitteeseen Sinikka Kunttu, Suomen luonnonsuojeluliitto ry, Martinkatu 5, 20810 Turku

Ilmoittamalla Pihakasviretken havaintosi ajoissa osallistut samalla arvontaan! Vastanneiden kesken arvotaan upeasti kuvitettu *Suuri Pohjolan kasvio* (Bo Mossberg & Lennart Stenberg - 928 s., Tammi 2006), joka on kattavin pohjoismaista luonnonkasveista laadittu kasvikirja. Kirjoja arvotaan kolme kappaletta. Voittajille ilmoitetaan henkilökohtaisesti.

WwW.

- Luonnonkukkien päivän pääasutus osoitteessa www.sl.fi/luonnonkukat.

- Luonnonkukkien päivän jälkeen voit Hatikka-tietokannassa tutustua muiden pihakasviretkeläisten kasvihavaintoihin. www.hatika.fi/luonnonkukat

- Valokuvia ja tunnelmia retkeltäsi voit lisätä myös Ikkuna Suomen Luontoon

-sivustolle. Kuvien lisääminen sivustolle vaatii käyttäjätunnuksen luomisen. www.ikkunasuomenluontoon.fi.



Piiruksen mummolan pihan kasveista lähetä espoolainen 9-vuotias Aurora. Tunnistatko löydetty kukat?

Luonnonkukien päivänä retkeiltiin myös omilla pihalla

Suomessa sunnuntaina 17. kesäkuuta jo videttä kertaa. Perinteisiä luonnonkukienpäivän retkiä opastuksineen oli tarjolla 86 paikkakunnalla Hangosta Inarisiin.

Luonnonkukien päivänä tutustuttin tänä vuonna ensi kertaa myös kotipihojen luonnonkasveihin. Pihakasviretkelle lähdettiin in.

Kasvitykselyyn saatiin 370 vastausta 188 paikkakunnalta. Näistä puolet oli täytetty oman pihan havaintojen perusteella. Omat havainnot saatiin tallettaa Luonnon-tieteellisen keskusmuuseon havaintopäiväkirjaan Hatikkaan. Vastaneiden kesken

”Omasta pihasta löytyi yllättävän paljon kasvilajeja”, **Kyllikki Rahikainen** Mikkelistä kuvasi kasvibongauksen tuloksia.

Lajeja tunnistettiin yhteensä 512 lajia. Parhaiten tunnettu oli piharatamo, jota löytyi 332 tutki-

tusta pihasta. Ennätyksen lajin tunnistamisessa teki ylläneläinen **Irma Myllymäki**, jonka pihalla kasvoi 153 luonnonkasvilajia. ”Harmittavan paljon jäi vielä tunnistamatta...”, toteaa **Birgitta Niittynen** Ylöjärveltä.

Luonnonkukien päivän opastetuilla retkillä liikuttiin jalan, mutta esimerkiksi Oulussa pyöräiltiin ja Punkalampiella ajeltiin lautalla joen vartta, jolloin pääsiin tutustumaan vesikasveihinkin. Suurin retkeiläisten joukko, noin 130, oli löytänyt Somerolle Häntälän notkoken perinnemaisemian. Yhteensä retkille osallistui noin 2800 suomalaista.

Ensi vuonna Luonnonkukien päivä järjestetään sunnuntaina 15. kesäkuuta.

Pihakasvihavaintoja voit tulkia osoitteessa www.sli.fi/luonnonkukat

Luonnonsovelija 3/07

Luonnonkukien päivä

17

Tutustu pihapiirisi luonnonkasveihin!

Lähde Pihakasviretkelle Luonnonkukien päivänä 17.6. Pihakasviretki on erinomainen tapa viettää kesäistä päivää. Jos et syystä tai toisesta päässyt Luonnonkukien päivän opastetuille retkille, tai jos et vielä saanut kasvien tunnistamista tarpeeksesi, käy tutkimaan omaa pihaa.

Tunnistamista helpottavat hyvät kasvio ja ohjeinen lista Suomen sadasta yleisimmistä kasvilajeista.

Pakkaa mukaan retken kruunaavat eväät. Lähde pihalle vaikka koko perheen voimin. Auringon paistessa ja ruohon kutitella jalkapohjia voit käydä tunnistamaan pihan luonnonkasvilajeja. Saatat yllätyä niiden moninaisuudesta!

Osallistu arvontaan ja voita t-paita
Mitä lajeja pihalla löytyi? Kertoessasi sen meille osallistut hienoon Luonnonkukien päivän T-paitojen arvontaan. Voittajalle ilmoitetaan henkilökohtaisesti.

Osallistuminen on helppoa

- Lähde retkelle pihapiirisi.
- Ilmoita tunnistamasi luonnonkasvit viimeistään maanantaina 18.6, joko
 - internet-lomakkeella osoitteessa www.hatikka.fi/luonnonkukat
 - tai lähettämällä viereinen lomake osoitteeseen Aino Tyyskä, Suomen luonnonsovelijaluitto ry, Kodinkatu 9, 00510 Helsinki.

Jaa havaintosi muiden kanssa

Suonnonkukien päivän sivujen (www.sli.fi/luonnonkukat) kautta pääset tutustumaan muiden pihakasviretkeläisten havaintoihin. Yhteenvedon Pihakasviretkestä ja muuta tarinaa Luonnonkukien päivän sujumisesta voit lukea seuraavasta Luonnonsovelijasta.

Valokuvia ja tunnelmia retkeltäsi voit lisätä muidenkin nautittaviksi Ikkuna Suomen Luontoon-sivustolle (www.ikkunasuomenluontoon.fi). Kuvien lisääminen sivustolle vaatii käyttäjätunnuksen luomisen.

Jos haluat tallentaa luontohavaintojasi myöhemminkin, luo itsellesi oma havaintopäiväkirja Hatikkaan (www.hatikka.fi). Sinne tallentamasi havainnot ovat automaattisesti Luonnon-tieteellisen keskusmuuseon tutkijoiden käytössä tieteilisiin ja luonnonsovelijata palvelueihin tarpeisiin.

AINO TYYSKÄ
Luonnonkukien päivän koordinaattori

Luonnonkukien päivän 17.6. havainnot

Havaintopaikkakunta _____

Tarkempi paikka _____

Havainnoitsijan tiedot: _____

Nimi _____

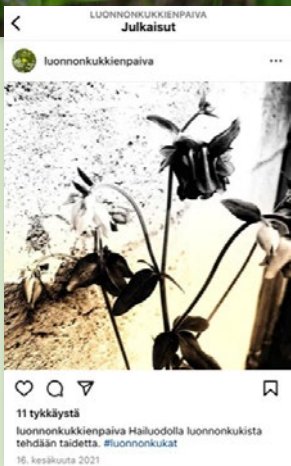
Osoite _____

Puhelin _____

Sähköposti _____

Rastita allaolevista lajeista pihallasi havaitsemasi lajit. Kirjoita muut löytämäsi lajit alle laatikkoon tai erilliselle paperille.

- | | | | |
|---|---|--|---|
| <input type="checkbox"/> ahusolaheinä | <input type="checkbox"/> Rumex acetosella | <input type="checkbox"/> niittynurmikka | <input type="checkbox"/> Poa pratensis |
| <input type="checkbox"/> haapa | <input type="checkbox"/> Populus tremula | <input type="checkbox"/> niittysolaheinä | <input type="checkbox"/> Rumex acetosa |
| <input type="checkbox"/> harmaaleppä | <input type="checkbox"/> Alnus incana | <input type="checkbox"/> nokkonen | <input type="checkbox"/> Urtica dioica |
| <input type="checkbox"/> harmaasaari | <input type="checkbox"/> Carex cespescens | <input type="checkbox"/> nuokkukelvikki | <input type="checkbox"/> Melica nutans |
| <input type="checkbox"/> heinätahtamo | <input type="checkbox"/> Stellaria graminea | <input type="checkbox"/> nurmihärkki | <input type="checkbox"/> Cerastium fontanum |
| <input type="checkbox"/> hevoniherkä | <input type="checkbox"/> Rumex longifolius | <input type="checkbox"/> nurmilauha | <input type="checkbox"/> Luzula multiflora |
| <input type="checkbox"/> hieskolva | <input type="checkbox"/> Betula pubescens | <input type="checkbox"/> nurmipiippo | <input type="checkbox"/> Deschampsia cespitosa |
| <input type="checkbox"/> hietakastikka | <input type="checkbox"/> Calamagrostis epigaeos | <input type="checkbox"/> nurmiröllö | <input type="checkbox"/> Agrostis capillaris |
| <input type="checkbox"/> hieneporrassa | <input type="checkbox"/> Athyrium filix-femina | <input type="checkbox"/> nurmitahio | <input type="checkbox"/> Phleum pratense |
| <input type="checkbox"/> hiirenvirna | <input type="checkbox"/> Vicia cracca | <input type="checkbox"/> ojakäsämo | <input type="checkbox"/> Achillea ptarmica |
| <input type="checkbox"/> huopaohake | <input type="checkbox"/> Cirsium helenioides | <input type="checkbox"/> oravanmarja | <input type="checkbox"/> Maianthemum bifolium |
| <input type="checkbox"/> isokarpalo | <input type="checkbox"/> Vaccinium oxycoccos | <input type="checkbox"/> pallasara | <input type="checkbox"/> Carex globularis |
| <input type="checkbox"/> jokapaikasara | <input type="checkbox"/> Carex nigra | <input type="checkbox"/> peitokortte | <input type="checkbox"/> Equisetum arvense |
| <input type="checkbox"/> jousivilvilä | <input type="checkbox"/> Juncus filiformis | <input type="checkbox"/> peittokalle | <input type="checkbox"/> Calceopsis bifida |
| <input type="checkbox"/> juolavehänä | <input type="checkbox"/> Elymus repens | <input type="checkbox"/> piharatamo | <input type="checkbox"/> Tanacetum vulgare |
| <input type="checkbox"/> juolukka | <input type="checkbox"/> Vaccinium uliginosum | <input type="checkbox"/> pihasaunio | <input type="checkbox"/> Plantago major |
| <input type="checkbox"/> jänvikortte | <input type="checkbox"/> Equisetum flavatille | <input type="checkbox"/> pihataatio | <input type="checkbox"/> Stellaria media |
| <input type="checkbox"/> jänviruoko | <input type="checkbox"/> Phragmites australis | <input type="checkbox"/> pihahäntä | <input type="checkbox"/> Polygonum aviculare |
| <input type="checkbox"/> kanerva | <input type="checkbox"/> Calluna vulgaris | <input type="checkbox"/> pihatahtimo | <input type="checkbox"/> Matricaria matricaroides |
| <input type="checkbox"/> kangasmaitikka | <input type="checkbox"/> Melampyrum pratense | <input type="checkbox"/> pihajala | <input type="checkbox"/> Sorbus aucuparia |
| <input type="checkbox"/> karhunputki | <input type="checkbox"/> Angelica sylvestris | <input type="checkbox"/> pikkulaukku | <input type="checkbox"/> Rhinanthus minor |
| <input type="checkbox"/> kataja | <input type="checkbox"/> Juniperus communis | <input type="checkbox"/> pikkutalvikki | <input type="checkbox"/> Pyrola minor |
| <input type="checkbox"/> kevätpiippo | <input type="checkbox"/> Luzula pilosa | <input type="checkbox"/> pöllökuusi | <input type="checkbox"/> Carex lasiocarpa |



Luonnonkukkien päivä laajentuu someen

Sosiaalinen media on nykypäivänä printtimedian veroinen viestintäkanava. Sosiaalisen median kanavissa aiheet ja uutiset leviävät nopeammin ja laajemmin, mistä myös Luonnonkukkien päivän kaltaisen teemapäivä hyötyy.

Facebookissa Luonnonkukkien päivän sivu aukesi vuonna 2014. Facebook on ollut kätevä ja helppo kanava jakaa muun muassa retkikokemuksia ja kuvia retkien jälkeen. Seuraaja- ja tykkäysmäärät ovat olleet jatkuvassa kasvussa. Seurantatietoja löytyy muun muassa seuraavilta vuosilta:

- v. 2014 Luonnonkukkien päivän Facebook-sivuilla oli yli 500 tykkääjää
- v. 2015, 1300 tykkääjää
- v. 2019, 1098 seuraajaa ja 1900 tykkääjää
- v. 2020, 2049 seuraajaa ja 1999 tykkääjää
- v. 2021, 2208 seuraajaa ja 2126 tykkääjää
- v. 2022, 2481seuraajaa ja 2348 tykkääjää
- v. 2023, 2700 seuraajaa ja 2600 tykkääjää

Vuonna 2015 Luonnonkukkien päivän sivu aukesi myös Twitteriin, jossa tänä päivänä on 252 seuraajaa. Vuonna 2020 Luonnonkukkien päivä levittäytyi Instagramiin, jossa nykyhetkenä teemapäivän sivua seuraa 332 käyttäjätiliä.

Sosiaalisen median kanavissa muun muassa mainostetaan vuosittain retkiä ennakkoon. Retkien järjestäjät julkaisevat siellä myös retkien kuulumisia kuvineen.

Vanhempi opasväki ei ole vielä kovin laajalti oppinut käyttämään sosiaalista mediaa, mutta yleisö ja nuorempi väki käyttää sosiaalisen median kanavia luontevasti.

Luonnonkukkien päivä on myös pyrkinyt olemaan aktiivinen sosiaalisen median kanavissaan sopivina juhlapäivinä, kuten äitienpäivänä tai juhannuksena. Muut ajankohtaiset päivivitykset saavatkin ”somesa” jalansijaa ja esimerkiksi vuonna 2015 Luonnonkukkien päivän suojelijan, tasavallan presidentti Niinistön kasvihavaintoja jaettiin Facebookissa.

Sosiaalisen median kanavat ovat myös avuksi kasviharrastuksessa ja lajien tunnistamisessa. Sosiaalisen median ja perinteisen retkeilykasvion rinnalle on lisäksi viime vuosina tulleet erilaiset tunnistussovellukset. Vuonna 2020 Luonnonkukkien päivän tiedotteessa on kerrottu kuinka ”Kasvien tunnistamiseen voi nykyään käyttää apuna perinteisten kasvikirjojen lisäksi erilaisia sovelluksia, kuten PlantNet:a tai iNaturalist:a. Myös Facebookin monet ryhmät auttavat kasvien tunnistamisessa”. ●



Vuoden 2020 teemalaji kotipihlaja.

Korona siirtää Luonnonkukkien päivän 2020 kotipihoille ja lähiluontoon

Luonnonkukkien päivä järjestettiin koronapandemian takia vuonna 2020 hajautevasti suomalaisten kotipihoilla. Perinteiset opastetut kasviretket oli peruttu. Sen sijaan Luonnonkukkien päivän järjestäjät rohkaisivat luonnonystäviä nauttimaan luonnonkukkien ja -kasvien kauneudesta sekä opettelemaan ja tunnistamaan oman pihan ja lähiluonnon kasveja. Luonnonkukkien päivä halusi eristyksen keskellä levittää hyvää mieltä ja jaksamista kannustamalla mukavaan hetkeen luonnon parissa.

Koronapandemian versio Luonnonkukkien päivästä oli esteetön ja kaikille avoin ja siihen pystyi osallistumaan yksin tai yhdessä oman perheen kesken. Kotipihalla retkeily onnistui paremmin myös vanhuksille ja muille riskiryhmille, joiden on turvallista olla eristyksissä tai muuten liikkua maastossa ihmisjoukkoja välttäen.

Kotipiharetkeily ei Luonnonkukkien päivän ystäville ollut uusi juttu, kuten aikaisemmassa kotipiharetkistä kertoneessa kappaleessa on kerrottu. Koronakesänä 2020 teemapäivää vietettiin vilkkaasti etänä lähiluonnossa, puutarhoissa, pihoilla sekä myös sosiaalisessa mediassa. Luonnonsuojelija-lehdessä oli Luonnonkukkien päivä -teemainen lajien esittely perinteisen retkikalenterin sijasta. Myös luovia järjestelyjä keksittiin, kun esimerkiksi Suomenselän Luonnonystävä ry päätti toteuttaa retkien tilalla virtuaalisen kukkaretken. Hankasalmella kotiseutuyhdistys toteutti videomuotoisen pihlajaretken.

Koronavuoden 2020 jälkeen ei muun yhteiskunnan tavoin Luonnonkukkien päiväkään heti palautunut ennalleen, ja retkiä järjestettiin vuonna 2021 vain reilut 40. ●

Lopuksi

Kuluvana vuonna 2023 Luonnonkukkien päivä viettää 20-vuotisjuhlavuottaan. Juhlavuoden kunniaksi on laadittu tämä historiikki, sekä lanseerattu ”Löydä 100 kasvia” -haaste ajalle 1.3.–31.10.2023. Löydä 100 kasvia -haaste on matalan kynnyksen ja itsensä haastamisen, ei siis kilpailuhenkinen, haaste. Haasteen tarkoituksena on innostaa suomalaisia tunnistamaan ja opettelemaan kasvilajeja sekä nostaa kasviharrastusta keskustelun aiheeksi. Haasteelle on avattu verkkosivut, joista löytyy kuvat ja tekstit ”Suomen 100 yleisintä kasvia” -esitteen lajeista. Haasteen verkkosivuilla, jotka toimivat myös mobiilisti, pystyy muun muassa jättämään kasvihavaintonsa kuvineen sekä löytöpaikan kartalle.

Luonnonkukkien päivälle toivotaan ja ennustetaan yhtä rikkaita ja antoisia tulevia vuosia kuin viimeiset 20 vuotta ovat olleet. Suomalainen luonto ja kasvi maailman monimuotoisuus ovat tärkeä osa suomalaisuutta ja arvokas voimavara meille kaikille. ●





Vuoden 2021 teemalaji keltakurjenmiekkä. Kuva: Keijo Luoto

Kiitokset

Suurin kiitos kuuluu retkien oppaille ja järjestäjille! Te olette luoneet Luonnonkukkien päivän perinteen kautta maan. Moni teistä on ollut mukana Luonnonkukkien päivässä jo vuodesta 2003 alkaen. Kiitos, että jaoitte muistojanne tähän teokseen.

Ilman ohjausryhmää ja sen viisaita, kokeneita ja asialleen omistautuneita jäseniä, ei Luonnonkukkien päivää vietettäisi näin onnistuneesti vuodesta toiseen. Emme edes pysty nimeämään teistä jokaista vuosien varsilta, mutta kiitämme kaikkia suuresta työstänne, intohimostanne ja panoksestanne Luonnonkukkien päivän eteen! Kiitos Hannu Klemola, Yrjö Ala-Paavola, Pertti Uotila, Riku Lumiaro, Niko Johansson, Seppo Turunen, Carl-Adam Hægström, Carina Wennström, Henry Väre, Terhi Ryttäri, Hannele Heino, Tiina Kanerva, Marjo Numminen, Jon Rikberg, Ritva Kemppainen, Sinikka Kunttu, Malva Green, Mika Kalliovirta, Hannamaria Potila, Matti Nieminen, Hannele Ahponen ja Te monet muut.

Kiitos teemapäivän koordinaattoreiden, ohjausryhmän jäsenten kuin retkenjärjestäjien arvokkaan työpanoksen, teemapäivä on saanut aivan alkuvuosista lähtien vahvan toimintapohjan sekä jalsansijan suomalaisessa kasviharrastuksessa.

Metsähallitus ja sen edustajat ovat olleet korvaamaton apu muun muassa Luonnonkukkien päivän teemalajin materiaalien taitossa ja kuvituksessa. Kiitos Marianne Katainen ja Jari Kostet! Materiaalien kuvituksesta kiitämme suuresti myös Hanna Vaskivuota! Olemme myös olleet onnekkaita materiaalien painatuksen puolella ja saaneet kokea pitkän ja helpon yhteistyön vain muutaman painotalon kanssa. Kiitos Taina Talja!

Luonnonkukkien päivän hovi-kuvaajaksikin nimetyn Keijo Luodon valokuvista olemme saaneet nauttia vuosi vuoden jälkeen. Kiitos Keijo kauniista ja laadukkaista valokuvista, joi-
ta olet tarjonnut meille muun muassa viestintää varten!

Rohtorasti. Kuva: Keijo Luoto

Luonnonkukkien päivää ovat tukeneet vuosien ajan Societas pro Fauna et Flora Fennica, Suomen Biologian Seura Vanamo ry, Suomen Luonnonsuojelun säätiö sekä Ilmari Räsäsen säätiö. Vuosien varrella teemapäivää on tukenut myös

VR, Pohjoismaiden ministerineuvosto ja Luonnontieteellisen keskusmuseon (Luumus) kasvimuseo / kasvitieteen yksikkö.

Kiitokset kaikille, jotka olette vuosien aikana antaneet kasvivalokuvianne Luonnonkukkien päivän viestintään. Erityisesti teille, jotka annoitte niitä kuluvan juhluvuoden käyttöön.

Luonnonkukkien päivän puolesta,

Marja Haatanen

Suomen luonnonsuojeluliitto



Lähteet

Luonnonkukkien päivän ohjausryhmän kokousmuistiot vuosilta 2003-2023

Luonnonkukkien päivän ohjausryhmän jäsenten haastattelut

Retkioppaiden ja -järjestäjien haastattelut

Luonnonsuojelija-, Lutukka- ja Natura-lehdet

Lehtileikkeet vuosilta 2003-2023



LUONNONKUKKIEN
PÄIVÄ

Suomen  Luonnonsuojeluliitto



Suomen ympäristökeskus
Finlands miljöcentral
Finnish Environment Institute



METSÄHALLITUS



Biologian ja maan-
tieteen opettajien
liitto BMOL ry



Suomen Biologian
Seura Vanamo ry

LUOMUS
LUONNONTIETEELLINEN KESKUSMUSEO